Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 212 (13926) | 1972 оной сентябриин 8, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ, ТАРЯА ХУРЯАХА ХҮДЭЛМЭРИИЕ АДЛИ ХУРДАНААР ЯБУУЛАЯ

...ТООСООН БА ...ҺУНГАЛТА ЭХИЛБЭ

...РЕСПУБЛИКЫМНАЙ комсо...молой эхин организацинууд... тоосоото һунгалтын суглаанууд ...гэдэжэ эхилбэ. СССР-эй ...гдаһаар 50 жэлэй ...ойндэртэ ехэ бэлэдхэлэй ...байһан үедэ эдэ суглаа... болохонь гээшэ. КПСС-эй ..., СССР-эй Верховно Сове..., ВЦСПС-эй ойн баярай Хүн... Тэмдэгтэ хүртэхын түлөө ...һан социалис мүрысөөндэ ...басагадые улам олоор, ...эрэмтэйгоор хабаадуулха ...эдэ суглаануудай һайнаар ...байһаниинь элитэ.

...үйлэдбэриин ашаг үрэ ...шэлүүлхэ, ажалай бүтээ... хурдадхаха, үйлэдбэридэ ...шукын ба техникын түй... нэбтэрүүлхэ, алмал... ...балалтын гурим нари... ...шалжа, бүтээһэн продук... ...шанар һайжаруулха тэмсэл... ...молшууд болон залуушуу... ...үргэнөөр элсүүлхэ талаар ...молой эхин организацинуу... ...байһан хүдэлмэри ...ундалда гол анхарал хан... ...ха ёһотой. Тэрэшэлэн бу... ...ба республиканска ком... ...габшагай барилганууд ...тушаа ехэ хэрэлдөө дэл... ...аргагүй. Юундэб гэбэл, ...ой олон комитедүүд ...басагадые эдэ барилга... ...лэгээхэ асуудал хангал... ...шиидхэнэ. Илангаяа ...нугаһанай фабрикын ...хүндэ байдалтай болон... ...шэлэн залуу үетэнэй ...оюун бэлигые хүгжөө... ...асуудал шухалада тоо... ...ушартай.

...-эй ЦК-гай IV пленум ...ой организацинуудай ...зорилгонуудые табяа. ...үрүүндэ мал ажал, хүн... ...эдэ хоолой промышлен... ...худалдаа наймаа хүгжөөл... ...эхитэйгээр хабаадалсаха ...гдэһэн байна. Тиимэһээ ...алые хурдан түргэнээр ...хэрэгые манай областной ...омольско организаци ха... ...даа даажа абанхай. Му... ...республикын колхоз бо... ...хозуудта 12 мянга гаран ...басагад хүдэлнэ. Комсо... ...улай 400 гаран кол... ...байгуулагданхай.

...шкын хүдөө ажахын ...ри дээрэ хүдэлдэг залуу ...улам олон болоно байна. ...1970 ондо найма мянгаад ...комсомолшууд хүдэлдэг ...а, мүнөө 10 мянга гаран... ...лэй 3218 хүниинь мал ...эрэ. 1970 оноһоо хойшо са... ...мал ажал дээрэ хүдэлэг... ...0 шахуу хүнеэр олон бо...

...ликымнай комсомолшууд ...луушуул бүхы ажалшад... ...эн хамта ургаса хуряал... ...оролсобо. Ургаса хуряал... ...залуушуулые эмхитэй... ...ашагайгаар хүдэлгэхэ гээ... ...молой организацинуудай ...уялгата хэрэгынь. ...ной прожектор» энэ үедэ ...улам эдэбхитэй болго... ...бэридэхи али бүхы арга ...ууды дууһан хэрэглэ... ...хамаг оролдолгоёо гар... ...гатай. Түсэбтэ юһэдэхи ...эй хоёрдохи жэлэй даа... ...амжалтатайгаар дүүр... ...бүхы хүсэеэ элсүүл... ...ингаа эршэ бүри шан...гадхажа, үндэр бүтээсэ туйлаха гээшэ гол зорилгомнай бшуу.

Үйлэдбэриин хэрэг тушаа хөөрэлдэхэтээ хамта, комсомолшууд болон залуушуулые үзэл суртаалай талаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһые нарин нягтаар шэнжэлэн үзэхэ ёһотойбди. СССР-эй байгуулагдаһанһаа хойшонхи 50 жэлэй хугасаада коммунизмын түлөө тэмсэгшэ хэдэн үеын ёһотой интернационалистнууд хүмүүжэн ургаа. Совет байгуулалта хадаа залуу үетэниие патриотизм болон социалис интернационализмын үзэл бодолтойгоор һургаһан ехэ һургуулинь болоно. Хүбүүд, басагадые интернациональна оюун бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ талаар бидэ нилээд баян дүй дүршэлтэй болонхойбди. Тиигэбэшье залуу үетэниие интернационалис ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрые улам нарижуулха шухала. Партиин национальна политикын асуудалаар научно-теоретическэ конференцинүүдые зарлаха, лектори эмхидхэхэ, интернациональна хани барисаанай клубуудые байгуулха, элдэб маягтайгаар конкурс-харалга, фестиваль үнгэргэхэ гэхэ мэтын эмхидхэлэй асуудалнуудта анхарал онсо табигдаха зэргэтэй. Манай партиин национальна политикые, арадуудай хани барисаанай гол ёһо гуримуудые, тэдэнэй бодото бэелэлые залуу үетэндэ тайлбарилан ойлгуулха гол зорилготойгоор эдэ бүхы хүдэлмэринүүд ябуулагдаха ёһотой ха юм даа.

Комсомолой эхин организацинуудые улам бэхижүүлхэ асуудал, комитедүүдэй хүдэлмэриин онол арганууд тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэхэ байһаниинь элитэ. Комсомолой организациин ябуулдаг али бүхы хүдэлмэринь хадаа партиин табиһан бүхы эрилтэнүүдтэ харюусамаар байха ёһотой гэжэ бидэ ойлгохо зэргэтэйбди. Тэрээнтэй хамта тоосоото һунгалтын суглаануудай болоно байха үедэ ВЛКСМ-эй гэшүүдэй бүридхэлые эмхи гуримтай болгохо, урда болоһон тоосоото һунгалтын суглаануудай үедэ комсомолшуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудай, дурадхалнуудай хэр зэргэ бэелүүлэгдэһые заатагүй тоосоото элидхэл соо оруулха эрилтэ табигдана.

Комсомолой наһрнууд болон эдэбхитэдые зүбөөр шэлэн абаха, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ асуудал баһал гол шухала асуудалнуудай нэгэниинь мүн. Тиимэһээ комсомолой комитедүүдые һунгахадаа, тэдэнэй составта шадамар бэрхэ, эрдэмтэй, хүндэтэй, ажал хэрэг һайн мэдэхэ хүнүүдые шэлэн олоно дэбжүүлхые оролдохо болонобди. Комсомолой комитедүүдые залуу коммунистнуудай толгойлдог һаа, бүришье һайн байгаа.

Эмхитэйгээр, гурим шангатайгаар, гүнзэгы удхатайгаар, аша туһатай хөөрэлдөө үргэнөөр үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаанууд манай бэлиг шадабариие, хүдэлмэриимнай арга дүршэлэй ямар байһые элеэр харуулжа үгэхэ, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудыемнай тодорхойлжо үгэхэ ха юм.

В. ПОДЛЕСНОВ,
ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.

ХАРТААБХАЯА ХУРЯАНАБДИ

Манай Шергинскэ совхоз хартаабхын тогтууритай баян ургаса хуряажа абадагаараа мэдээжэ болонхой. Манда хартаабха ургуулдаг тусхай 2 звено ажаллана. Демид Васильевич Куржумов, Дмитрий Леонтьевич Михайлов гэгшэд звеное даагшаар хүдэлнэ. Һаяхан байдалаар манда 80 гектарай хартаабха хуряагдаба. Механизаторнууд Илья Пермяков, Георгий Куржумов, Демид Куржумов болон бусад үдэр бүриингөө даабарине холо үлүүлэн дүүргэжэ, сүг хүдэлдэг нүхэдтөө ёһотой жэшээ харуулна.

Хартаабха илгаха, ашаха хүдэлмэридэ Иван Михайлов, Евстафий Петрович Быков болон бусад онсо шалгарна. Мүн эндэ Сэлэнгын индустриальна техникумэй студентнэр һайнаар ажаллана.

Мүнөө жэлдэ ажахымнай гүрэндэ 1200 тонно хартаабха тушааха түсэбтэй байһан һаа, мүнөө бидэ тэн хахадыень тушаагаад байнабди. Түсэбһөө гадуур 800 тонно хартаабха худалдаха зорилготойбди.

В. КАРПОВ,
Шергинскэ совхозой директор.

Кабанскын аймаг.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ОРООҺО ТАРЯА, СИЛОСЭЙ УРГАМАЛНУУДЫЕ ХУРЯАЛГЫН БА НАМАРАЙ ҺААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1972 ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 4-нэй МЭДЭЭН
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Оrooһо тариан: Сабшалагдаһаниинь (процентээр)	Сохигдоһониинь (процентээр)	Ургасань (гектар бүриһөө)	Силосэй ургамалнууд: Кукуруза (процентээр)	Бусад ургамалнууд (процентээр)	Намарай һаар хахалалга (процент)
Баргажанай	47	11	9,4	73	43	—
Бэшүүрэй	38	75	9,1	81	55	12
Зэдын	33	40	7,2	86	134	10
Яруунын	13	9	8,8	—	61	2
Загарайн	23	28	9,5	77	70	0,9
Захааминай	39	26	8,0	35	42	34
Кабанскын	36	48	12,3	100	88	29
Хэжэнгын	21	4	5,7	43	143	—
Хурамхаанай	48	24	6,7	58	47	—
Хяагтын	27	30	11,7	60	—	3
Мухар-Шэбэрэй	32	24	11,2	81	—	11
Прибайкалиин	34	44	14,2	67	14	28
Сэлэнгын	21	31	7,5	56	14	0.9
Түнхэнэй	23	41	10,4	77	104	21
Улаан-Үдын	33	33	8,0	112	80	13
Хоринн	20	9	9,8	72	45	1
Республика бүхыдөө	29,6	34,6	9,4	74	69,5	12

ЗЭЛТЭРЫН ҮБҺЭШЭД УРАГШАТАЙ

Гол түлэб мал шахан таргалуулха шэглэлтэй Зэлтэрын отделениин малшад һүүлэй жэлнүүдтэ адууһа малаа нилээд олошоруулаа. Жэшээлхэдэ, ерэхэ үбэлжэлгэдэ 1.000 гаран үхэр, 7 мянга шахуу хонид, 1.000 толгой гахай, 5 мянган галуун ондо оруулагдахаар хараалагдана.

Эдэ бүхы малаа тобир тарганаар үбэлжүүлхын тула малшад нуга сабшалангаа үтэгжүүлжэ, үрэжэлыень һайжаруулан, үбһэ тэжээл элбэгээр абахые оролдодог юм. Гадна хабар, намарынь сабшалан дээрэхи һөөг бургааһа отолжо, шулуу шохойһоо сэбэрлэдэг заншалтай. Тиигэжэ үбһэ тэжээл горитойхоноор бэлэдхэжэ абана гээшэ. Гэбэшье зарим бургаг, дошо болдогтой сабшалангаа гараар сабшажа хуряадаг байна. Жэл бүри нимэрхүү сабшалан хуряахаар гар хажууршадай звенонууд байгуулагдадаг. Тэрэгүй һаа, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ абахань эндэ хэсүүхэн юм.

Зэлтэрын отделени аймаг соогоо эгээн түрүүлэн үбһэеэ хуряажа эхилээ һэн. Түс отделени байгша ондо 9 мянган центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй. Гэбэшье арга боломжоёо хаража үзөөд, 3 мянган центнер үбһэ түсэбһөө гадуур хуряажа абахаар шиидэһэн байна. Зүгөөр тэдэнэр энэ уялгаяа дүүргэхэ дүүрэн аргатай. Юуб гэхэдэ, энэ жэл ногооной ургаса һайн, илангаяа үтэгжүүлэгдэһэн, үһалагдадаг сабшалангын һайнаар ургаа бшуу.

— Суута луговод Яков Самойлов үбһэ ногооной баян ургаса хуряажа байна, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ В. Ф. Первушин магтан хөөрэхэ зуураа, иигэжэ үргэлжэлүүлнэ. — Хэрбээ түргэн болзорто һайнаар хуряабал, үһалагдадаг энэ 120 гектар сабшалангһаа гектарай 35 центнер үбһэн абтаха зэргэтэй. Ушарынь хадаа, хабартаа наг шэбхэ гаргажа, түрүүшын бороогой үеэр аммиагай селитрэ суперфосфадтай холижо оруулаа һэмди. Мүнөө тус отделенидэ морин косилкатай, хүсэд бэшэ оньһожоруулагдамал табан звено ажаллана. Яков Самойловой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай звено һүүлэй дүнгөөр түрүүлжэ ябана. Энэ звенодо гол түлэб студентнэр болон һургуулиин һурагшад ажалладаг юм. Студентнэр Владимир Клочихин, Николай Шишмарёв, Геннадий Герасимов гэгшэд хэдэн жэлэй туршада үбһэ хуряалгада һайнаар ажаллана. Энэ эбтэй эетэй коллектив 12 сомоо шарга дээрэ һурилөө. Нэгэ газарһаа нүгөөдэ нүүжэ, отог балгаан бариха сагаа алмахын тула Яков Самойлов шарга дээрэ үбһэшэдэй байха хээд, бороогой үһанай нэбтэрхэгүй хара саарһаар хушаһан юм. Тиимэһээ үбһэшэдэй ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлээ.

...Үбһэшэд баяртай хүхюунүүд, тухагүй ажаллана. Үглөө, үдэшэниинь гар хажуураар сабшаһанаа, үдэрынь һалижа тармана, һурилнэ. Эндэ морин косилка, тракторай тармуур бии. Звеногой бүхы техникэ энээгээр дүүрэшэнэ. Гэбэшье залуушуулай ажалша хүдэр гарнууд, омог хүхюун зан абари, эршэтэ ажалай дүлэн амжалта асарна бшуу. Залуушуул концерт табижа, һонирхолтой хөөрэлдөө хэжэ, сүлөөтэй сагаа үнгэргэнэ.

Кукурузашан Иннокентий Гарафулин тэжээл бэлэдхэлгын үедэ тракторна косилкаар үбһэ сабшаа, тармаа. Мүнөө тус коллектив хэдэн зуугаад центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа, Манастайн нугада һурилөө.

Мүнөө жэл энэ отделенидэ малшадһаа бүридэһэн звено түрүүшынхеэ байгуулагдаһан юм. Хонишон Н. Н. Шестаковой хүтэлбэрилдэг звеногойхид бүхы отаргуудай хурьгадта үгтэхэ шэмэтэ үбһэ Доодо-Нугада бэлэдхэнэ. Тиихэдээ сабшагдаһан ногоогоо һэбэрюулээд, сэл хүхөөр багахан һуринүүд болгожо сомоно.

Пенсионернүүд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн звено нүхэр Д. М. Сукневой хүтэлбэри доро баһал үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ. Үнгэрһэн жэл тус звено 850 центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряагаа һаа, байгша ондо тэдэнэр 1.000 шахуу центнер үбһэ һурилжэ абаха зорилготой. Пенсионернүүд И. Г. Сухарев, Ф. Н. Бальчугов гэгшэд оролдосотойгоор ажаллажа, онсо шалгарна.

Колхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн В. Д. Селецкиин хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногой коллектив сабшалга һурилэлгэ хоёроо ехээр алгасалдуулангүй ажаллана. Тэдэнэр мүнөө 1.000 гаран центнер үбһэ тюгүүд болгон багсалжа уяад һурилэн сомонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан, таряалангайнь газар дээрэ хүсэтэ техникын дүнгиноон, хүнүүдэй хүхюун зугаа, эршэтэ ажалайнь үргэн далайса үглөөнэй үүр хираанһаа һүниин харанхы болотор замханагүй.

В. КЛОЧИХИН,
Зэдын аймагай «Мир» колхоз.

...ЖЕЛА ДЭВИСЭЙ АЙЛШАЛЬАН НЭГЭ ҮДЭР

...НГРАД. (ТАСС). Сен... 6-най үдэр эндэ пресс... ...ци болоод, Америкын ...ын мэдээжэ ажал ябу... США-гай Компартиин ...эшүүн Анджела Дэвис ...дай журналистнуудай ...уудта харюусаба.

...град тухай һанал бо... ...убаалдан, А. Дэвис ...лээ:

...мунист хүн Ленин... ...дэээ, Владимир Ильич ...жабайдал болон ажал ...айнь холбоотой газар... ...убхын түрүүн танил... ...а. Совет засагай со... ...он Смольный, Лени... ...һан, хүдэлмэрилһэн та... ...энэй хоргодоһон Раз... ...отог... Эдэ газарнууд... ...й үзөөбди. Ленинэй нэ... ...айнь холбоотой түү... ...үүдтэ хабаадажа бай... ...мэдэрэл маанадта тү...

...радайхидай туйлаһан ...еска илалта амжалта... ...энние ехээр һонир...

...скэ заводто болоһон ...мерикан коммунист... ...ровецүүдэй угаа ехэ ...дэбжэлтэтэйгээр угта... ...бидэнэй сэдьхэлдэ бу... ...үүргдаха байха гэбэ. ...иэнэй ёһоор, хү... ...одтэй хөөрэлдэхэдөө, ...мэришэдэй политическэ болбосоролой угаа дээдэ хэмжээндэ байһые ойлгон мэдэрээ.

Анджела Дэвис Совет орон дотор ленинскэ национальна политикын гайхамшаг амжалтануудые тэмдэглээд, совет республикануудай эб эетэ бүлын амжаһан дүй дүршэл бусад арадуудта эрхим жэшээ болохо байха гэжэ мэдүүлбэ.

А. Дэвис энэл үдэр «Аврора» крейсертэ ошожо хараа.

«Аврорые» үзөөгүй һаа, Ленинэй хотодо аяншалгаяа дүүрэһэндэ тооложо болохогүй байна, — гэжэ американ коммунистка түүхэ домогто крейсерэй борт дээрэ мэдүүлбэ. А. Дэвис, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд Дворцово талмайда ошожо, революциин баатарнуудай хүдөөлүүлэгдэһэн Марсово поли дээрэхи мүнхэ галай дэргэдэ минутын турша соо дуугай байжа, ёһолон хүндэлбэ.

Американ олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, тэрэнэй ханинар Ленгорсоведэй гүйсэдкомдо орожо, хотын түүхэтэй танилсаа. Анджела Дэвистэ Ленинградай дурасхаалай медаль барюулагдаба.

А. Дэвис Эрмитажай гайхамшаг зүйлнүүдые хараба.

Американ коммунистнууд үдэшэндөө пионернүүдтэй уулзаа.

(ТАСС).

...нгол орондо гастролёор ошобо

...АН-ҮДЭ. (ТАСС). Х. ...евай нэрэмжэтэ Буряад ... театр Монголой ...спубликада гастроль ...нтябриин 6-да мор... ...оллектив Улаан-Баа... ...МНР-эй бусад хото го... ...наада табиха юм.

...атр буряад литерату... ...рээ һуури табигша ...раевай «Таншаагай та... ...залуу зохёолшо Д. Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэрнүүд», совет уран зохёолшод Ч. Айтматовай «Улаахан пулаадтай уляангирхан», М. Каримовай «Страна айгуль» гэжэ зүжэгүүдые табижа харуулха түсэбтэй. Монгол драматург Д. Намдагай «Ээдрээ» гэжэ зүжэг гастролиин репертуарта мүн лэ оруулагдаа.

Буряад театр монгол ханинартаа гурбадахяа ошохонь.

ФОТОРЕПОРТАЖ АЛТАН ШАРГАЛ ТАРЯАНАЙ «УРАСХАЛ»

Алтан намарай эхин — сентябрь һарын гарамсаар, байгаалиин үнгэ шарай гэнтэ хубилжа, нилээд хүйтэржэ захалаа. Тиин эгээл мүнөө үедэ республикымнай колхоз, совхозуудай механизаторнууд хабарһаа нааша оролдожо ургуулһан тарягаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэн болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа, туха сүлөөгүй ажаллажа байна. Тиихэдэ энэ харюусалгата халуун хаһаяа хамагһаа эртэ, эрхим бэлэдхэлтэйгээр эхилһэн ажахынууд эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ ургасынгаа баян хэшэгые Эхэ оронойнгоо элеваторнуудта тушаажа захалба.

Улаан-Үдын мелькомбинат. Таряа тушаан абажа хадагалдаг энэ предприятиин адар томо байшангууд холоһоо сайран харагдана. Бидэнэй эндэ хүрэжэ ерэхэдэ, кузоваараа дүүрэтэр алтан шаргал шэниисэ ашаһан хүдэр автомашинанууд шулуун хашаагайнь үүдээр аалихан һубарилдан орожо, шанар тодорхойлдог пунктын дэргэдэ зэргэшэн зогсонод. Ута шприц, түмэр хайрсагуудые бариһан, сагаан халаадтай лаборант басагад автомашинануудай кузов дээрэхи орооһоной дээжыень абажа, дары түргэн тодорхойлоод, али складта абаашажа буулгахыень заажа үгэнэ.

— Ажахынуудһаа асарагдаһан орооһоной шанар тодорхойлхо лабораторидомнай 20 лаборант сүүдхын туршада гурбан халаанда ээлжээлэн ажалладаг. Һаянай тарян таһалгаряагүй асарагдадаг болоно, юрэдөө, туха сүлөөгүй хүдэлмэрилнэбди. Зарим ажахынууд баалһаа сохигдоһон тарягаа һайнаар сэбэрлэншьегүй асаржа тушаана. Тиимэһээ асарагдаһан орооһоной шанарые тон наринаар шалгажа, зүбөөр тодорхойлхын тула лаборантнуудһай шадал зэргээрээ оролдоно, — гээд, лабораториие даагшын орлогшо Тамара Плюснина хөөрэнэ.

Мүнөө энэ элеваторта Улаан-Үдын аймагай «Маяк», «8-е Марта», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд шэнэ ургасынгаа дээжэ оруулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 5 мянган центнер орооһон тушаагдаа.

Таряа ашаһан автомашинанууд хойно хойноһоо таһалгаряагүй ерэжэл байха юм. Абаһаар сагаан халаадтай басагадта ургасынгаа дээжэ «баряад», элеваторай складуудта таран саашалнад.

Сүүдхын туршада забда залигүй һубарилдаһан автомашинаар, поездоор, гол мүрэнэй баржаар асарагдаһан таряае саг дарыдань буулгажа, түргэн сэбэрлээд, һайн шанартайгаар хадагалхын тула орооһо сэбэрлэжэ хатааха, илгаха оньһон түхеэрэлгэнүүд олоор тодхогдонхой. Тиимэһээ эндэ буулгагдаһан орооһон түргэн сэбэрлэгдэжэ, һалхитуулан хатаагдаха томо түхеэрэлгэтэй сүшээгүүд соо хадагалагдана.

— Манай комбинат байгша ондо 20 мянган тонно таряа тушаажа абаха түсэбтэй юм. Эды зэргын ехэ орооһо сэбэрлэхэ, хатааха оньһон түхеэрэлгэнүүд хадагалха складууд хүсэд хүрэхөөр бии. Шэнэ ургасын баян хэшэгые тээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар тушаажа абахын тула горитойхон бэлэдхэл хээ һэмди. Юрэдөө, таряанай хэды ехээр ерээшье һаань, тухашарха юумэн үгы даа, — гэжэ Улаан-Үдын мелькомбинадай директор Николай Александрович Курикалов найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Ниислэл хото — Улаан-Үдэ город шадархи ажахынуудай орооһо таряа зөөлгэдэ 2-дохи пассажирско-автотранспортна предприятиин жолоошод онсо шалгарна. Жэшээлбэл, үнинэй жолоошон Н. М. Щербаков тэргэтэй автомашинаараа үдэртэ хоёр, заримдаа гурбан эрьсэ хэжэ, 27 тонно орооһо элеваторта асарна.

— Автомашинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула ажахынуудта горитойхон ажал ябуулагдана. Юуб гэхэдэ, хүдөө нютагуудта хамһалсахаар эльгээгдэһэн бидэ таряа зөөхэдөө часай тоогоор бэшэ, харин харанхыһаа бүрэнхы болотор ажалланабди. Энээндэшье гомдохо юумэн үгы. Ушарынь хадаа предприятиимнай жолоошон бүхэн мүнөө таряа хуряалгын үедэ ямар ехэ харюусалгатай ажал бүтээжэ байһанаа һайн ойлгоно. Тиимэһээ бидэ механизатор, таряашадай оролдожо ургууһан монсогоршье орооһо гээнгүй, Эхэ оронойнгоо элеваторта асаржа тушаахые оролдонобди, — гэжэ түрүү жолоошон Н. М. Щербаков ярина.

Үдэр бүри ашаанай автомашинанууд, поезднууд холоһоо шэнгэхэн дохёо сууряатуулан, элеватор тээшэ таһалгаряагүй һубарижал байна. Иигэжэ шаргал таряалангай баян хэшэгэй «урасхал» эхилээл даа.

В. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Орооһо ашаһан автомашинанууд элеваторай хашаа соо. 2. Улаан-Үдын 2-дохи пассажирска-автотранспортна предприятиин жолоошон Н. М. Щербаков. 3. Улаан-Үдын мелькомбинадай лабораториин ахалагша лаборантка Евгения Лобас.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭДЭБХИ ХЭШЭЭЛТЭЙГЭЭР, ХАРЮУСАЛГАТАЙГААР

Партийна ажабайдал

Аймагаймнай партийна эхин организаци бүхэндэ партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэл түлэг дундаа яһажа байна. Бэлэдхэл һайнтайгаар тэрэнииие угтаха уялгатайбди. Партийна документнүүдые һэлгэлгэ хадаа юрын техническэ шэнжэтэй хүдэлмэри бэшэ, харин партийна организацинуудай зэргые улам бэхижүүлхэ, партийно-эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри бүри һайжаруулха хэрэгтэ гүнзэгыгөөр нүлөөлхэ үүргэтэй хэмжээ ябуулга мүн болоно бшуу.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэ болбол эмхидхэлэй-политическэ удха шанартай хэмжээ ябуулга мүн гэжэ КПСС-эй XXIV съездын, мүн партиин ЦК-гай майн (1972 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүд соо заагданхаа. Партиин зэргые саашадаа улам бэхижүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл гүнзэгырүүлэн дэлгэрүүлхэ, харюусалгыень дээшэлүүлхэ зорилгонуудые энэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин шиидхэхэ байһаниинь элитэ харагдана.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэхэ тусхай асуудал КПСС-эй райкомой пленум дээрэ, удаань партийна эхин организаци бүхэнэй коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Пленум болон партийна суглаануудай болоходо үгэ хэлэһэн коммунистнууд саашадаа партийна хүдэлмэриие яажа улам һайжаруулха байһан тушаа олон дурадхалнуудые оруулаа, һанамжаяа элирхэйлээ. Парти доторой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые эрид шууд шүүмжэлһэн ушарнууд үнэтэ һургаал болоно үгэһэн зэргэтэй.

Манай аймагай партийна организаци 61 эхин организациһаа бүридэнэ. Тэдэнэй бүридэлдэ 1700 гаран коммунист ороно. Ушар иимэһээ партийна организацинуудта документнүүдые һэлгэлгэ хэхэ болзор тодорхойлон гаргахадаа, организаци бүхэнэй өөрынь эрхэ байдалые, арга боломжыень, ехэ багыень бидэ хараада абалсаһан байнабди. Жэшээнь, нэн түрүүлэн колхоз, совхозуудай партийна организацинуудта документнүүдые һэлгэжэ эхилхэ, тиихэдээ хабарай тарилгын хүдэлмэриин захалтар гол түлэб дүүргэхээр бодомжологдоно. Харин промышленна предприятинуудта, транспортдо, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаануудта хүдэлдэг коммунистнуудай документ һэлгэлгые зунай сагта эмхидхэбэл, таарамжатай ха гэжэ ойлголсообди. Багшанар коммунистнуудай партийна документнүүдые намартаа һэлгэбэл болохотой хаш.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байха сагта КПСС-эй райком партийна зэмэ тохууһан гү, али партийна журам һулатай болоһон коммунистнуудтай тусхай хүдэлмэри хэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиигэжэ тиимэ коммунистнуудтай партиин райком хөөрэлдөө үнгэргэжэ эхилээ. Иимэ хөөрэлдөөнүүд партийна эхин организацинуудта мүн лэ болохо юм. Энэ хүдэлмэри үнгэргэлгэдэ партиин ветерануудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала гэжэ тоолонобди.

Пенсидэ гараһанһаа уламжалан, али ямар нэгэн шалтагаанаар ниитын алибаа даабари дүүргэдэггүй коммунистнуудые партийна организациин ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадуулха арга бэдэрхэ шухала гэһэн һанамжанууд пленумэй, мүн партийна суглаануудай болоһо байха үедэ олоор дурдагдаһан байна. Энэ талаар манай аймагай «Коммунизм» колхозой парткомой ябуулжа байһан хүдэлмэри һайшаагдамаар. Жэшээнь, пенсидэ гараһан КПСС-эй гэшүүн Р. Г. Дашиевта тосхоной айлнуудай колхоздоо үбһэ сабшажа үгэхэ даабаряа хэр зэргэ дүүргэжэ байһыень хинан шалгажа байхыень даалгаа һэн. Энэ үбгэжөөл коммунист парткомой үгэһэн ниитын даабарида тон харюусалгатайгаар хандаа.

—Олон аад, тааруу, олон ондоо газарта ажалладаг коммунистнуудтай партийна организацида хамтын суглаа зарлаха гээшэ, үнэндөө, хүшэршэг хэрэг шуу. Партийна суглаанай зарлагдаһан тухай коммунист бүхэндэ соносхохо даабари КПСС-эй гэшүүн Д-Н. Д. Дандаров харюусадаг. Пенсионер болоһон бусадшье коммунистнуудта шадал зэргээрнь саг үргэлжын, саг зуурыншье хадаа ниитын элдэб даабари ходо үгэжэ байдаг болоһон ушар тэдэниие һонирхуулна, эдэбхижүүлнэ, зоригжуулна.

Журам һулатай, КПСС-эй Уставаар тодорхойлогдоһон уялгануудаа дүүргэжэ хүсэд шададаггүй коммунистнуудта олонхи организацинууд эрид шууд эрилтэ табидаг, шанга хэмжээ абадаг боложо байна. Һүүлэй үедэ партиин Уставай эрилтэнүүдтэй огто зохихогүй ябадал гаргаһан хэдэн нимэшүүлэй хэрэг партийна хамтын суглаанууд дээрэ зориюута харагдаа. Тиигэжэ зарим нэгэниинь партийна шанга зэмэ амсаха гү, али партиһаашье гаргуулха хүрэтэрөө хэмжээлэгдээ. Хүдэлмэриингөө үедэ ходо архилажа ябадаг байһанайнгаа түлөө Кировэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном Г. У. Бадмажапов хүдэлмэриһөө намнуулха, партиһаа гаргуулха хүрэтэрөө зэмэлэгдээ. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын зоотехник Н-Ц. С. Самбуев, «Советская Россия» колхозой бригадир ябаһан Н. Н. Воробьев болон бусад хэдэн коммунистнууд журамаа алдаһанайнгаа түлөө КПСС-эй райкомой бюро дээрэ партийна шанга зэмэ тохуулаа бшуу.

Сэхыень тэмдэглэхэдэ, партийна, гүрэнэй журам һанаһанда хүрэмөөр үшөөл сахигданагүй гээшэ. Партийна зэмэдэ хүртэжэ, бүридхэлэйнгөө карточка дээрэ бэшүүлһэн коммунистнууд манда үшөөл олон. Үнгэрхэдөө, зарим нэгэнэйнь карточка дээрэ хоёршье зэмэ бэшэгдэнхэй байдаг. Тиимэ алдуугаа залан заһажа, гэм зэмээ мэдэржэ, журам һайнтай, үнэн сэхэ, сэбэр ябадалтай болоодхихонь аабы гэхэдэш, баһал бирадаггүй баримта ушарха. Тиимэшүүлэй тоодо КПСС-эй гэшүүд В. Н. Девятов («Советская Россия» колхоз), М. Г. Дабаев (Ивалгын кондитерска фабрика). Х. С. Романов (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Д. Н. Собенников («Мартын 8» колхоз) гэхэшэлэн ородог.

Партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэхи үшөө нэгэ дутагдалынь юуб гэхэдэ, организациингаа ажал ябуулгада зарим коммунистнуудай тон эдэбхигүйгөөр гү, али оройдоошье хабаадалсадаггүй байдагынь угаа гэмшэлтэй. Үнгэрхэдөө. партийна суглаандаа ерэхэгүй, гэшүүнэй уялгата түлбэри саг соонь түлэхэгүй ушар дайралдаһаар. Партиин Уставтай таарахагүй ябадал «Улаан Оронго», «Искра» колхозуудай партийна эхин организацинуудта үзэгдэдэг байгаа.

Коммунист бүхэниие эдэбхитэй болгохо, ниитын хэрэгтэ шадал зэргээрээ хубитаяа оруулалсадаг, үйлэдбэри дээрэ түрүү зэргэдэ ябадаг байха зорилгоор мүнөө үедэ партийна организацинуудта эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы удхатай хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Документнүүдые һэлгэлгэдэ партийна организацинуудай бэлдэжэ байһыень шалгахатаяа хамта, коммунист бүхэн партийна даабаряа хэр дүүргэнэб, партком болон партбюрогой зүгһөө энээн тушаа хиналта хэр табигданхайб, эдэбхигүй, журам һулатай коммунистнуудтай ямар хүдэлмэри ябуулагданаб гэхэшэлэн асуудалнуудта анхарал онсо хандуулагдана.

Коммунист бүхэндэ шанга эрилтэ табиха гээшэ гол шухала хэрэгүүдэй нэгэн болоно гэжэ тоолонобди. Тиихэ ёһотойшьебди. Партийна журам нарин нягтаар сахилга хадаа имагтал партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээнһээ, тэрэнэй удхаһаа дулдыдаха байна. Сэхынь хэлэхэдэ. коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл һулатай байдаг, дааһан хэрэгтээ ямаршье харюусалгагүйгөөр хандадаг болоһон ушар хадаа партийна организациин өөрынь муугаар лэ хүдэлдэг дээрэһээ болоно бшуу. Тиимэ байдалтай эбсэшэһэн газарта имэрхүү ушарай тохёолдодогынь элитэ ааб даа.

Тиимэһээ мүнөө үедэ партийна уялгадаа хайша хэрэгээр хандадаг, эдэбхи хэшээлгүй, хамаг юумэндэ хамаагүй ябадаг коммунист бүхэнтэй, тус тустайнь хүдэлмэри ябуулжа, тэдэниие үйлэдбэри дээрэ ажаллахадаа, олониитын ажабайдалда хабаадахадаа, ходо түрүү зэргэдэ ябаха гүн эрмэлзэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилго түбхын түрүүндэ урдаа табиха уялгатайбди. Ажал хэхэдээ абьяастай, һайн үрэ дүн туйладаг, түрүү хүн гэжэ магтуулдаг байбашье, зарим нүхэднай тэрэнэйнгээ хажуугаар ажалай журам, ниитын гурим эбдэдэг, абари зан муутай, хэрүүлшэ хэдэргэн, бэерхүү байхаяа һанадагынь харамтай юм. Тиимэ хүнүүдтэй ондоо маягтайгаар хөөрэлдэхэ ёһон гараха байна.

Партийна документнүүдые һэлгэлгын гол зорилгонь хадаа партийна организаци бүхэнэй дайшалхы шадабариие улам дээшэлүүлхэ, коммунист бүхэниие эдэбхи үүсхэлтэйгээр, бэсэ зүбөөр абажа ябаха гэһэн шанга эрилтэ ба харюусалгатайгаар, дааһан хэрэгтээ эзэн ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалнууд болоно. Партийна организациингаа ажал ябуулгада коммунист бүхэнэй эдэбхитэйгээр, харюусалга ехэтэйгээр, журам шангатайгаар хабаадалсадаг байгаа һаа, ажал хэрэгнай урагшатай, хамаг юумэн бүтэмжэтэй, һанаһан зорилгомнай тухандаа хүрэмэ байха ха юм даа.

Т. ФЕДОТОВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой секретарь.

ХЭБЛЭЛ— 1972 оной ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ДАЙШАЛХЫ ОРГАН

АЛТАЙН ХИЗААР. **Смоленскэ районой «Советская Россия» совхозой ажалшад энэ жэлдэ орооһо таряанай һайн ургаса ургуулаа. Таряа хуряалга гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэнөөр ябуулагдана. Орооһоной тоог, таряанай поли болон харгы дээрэ арадай хинагшад шалгалтын ажалда гаранхай.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай хинагшад (зүүн гарһаа) М. Чурилин, В. Попов гэгшэд бригадир В. Андросовтой хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Ороной таряалан дээрэһэ[illegible]

КРАСНОЯРСКА[illegible]
Шушенскын «Л[illegible]
искра» гэжэ райо[illegible]
тын редакци тусха[illegible]
ческа бюллетень[illegible]
рэ хирэ болоод л[illegible]
байдаг. Бюлле[illegible]
соонь хүдөө ажах[illegible]
мэрилэгшэдэй ду[illegible]
гэрһэн социалис[illegible]
нэй ябаса, дүнгүү[illegible]
лагдадаг. Энэ ж[illegible]
шээнь, һүнэй фер[illegible]
хүдэлмэрилэгшэдэ[illegible]
бэлэдхэлгэ дээрэ[illegible]
байһан механиза[illegible]
зорюулжа сахилг[illegible]
даһа гаргаһан бай[illegible]

Мүнөө Шушенск[illegible]
до таряа хуряал[illegible]
дундаа ябажа б[illegible]
ряа хуряалгын [illegible]
үдэрнүүдһээ эхилж[illegible]
зууд болон сов[illegible]
дунда сахилгаан [illegible]
тараагдаба. Энэ [illegible]
дээрэ энэ жэлдэ [illegible]
центнер орооһо сох[illegible]
уялга абаһан [illegible]
Юрий Моториной [illegible]
хай тодорхойгоор [illegible]
һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [illegible]
ская искра» газе[illegible]
респондент В. [illegible]
(зүүн гарһаа) [illegible]
ВЛКСМ» совхозой [illegible]
но-таряан ажалай [illegible]
бригадир Г. Н[illegible]
хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фото[illegible]

ХОНИШОД ХАРЮУСАЛГАТАЙ АЖАЛДАА БЭЛДЭНЭ

«Заганский» колхозой ахалагша хонишон И. М. Матвеевэй отарада эхэ хонидые искусственна аргаар урэжүүлгын һуралсал сентябриин 1-дэ дүүрэбэ. Аймагай колхоз, совхозуудһаа ерэһэн 33 хүнүүдэй 19-нь 65 часай программа гүйсэд шудалжа, техник-урэжүүлэгшэ гэһэн мэргэжэлтэй боложо гараа.

Жэшээнь, энэ жэлдэ зууһаа 102 хурьга,хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалжа, «Аймагай түрүү хонишон» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй нэгэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон М. А. Брылев, «Авангард» совхозой ахалагша хонишод Г. С. Будин, В. Н. Гумпылов, Суулгын түрүү хонишодой нэгэн Д. Цыбикжапов болон бусад эхэ хонидые искусственна аргаар урэжүүлгын түрүү онол аргатай гүнзэгыгөөр танилсаа.

«Знамя Ленина» колхозһоо (5 хүн) һуралсалда хабаадаа. Гэбэшье һуралсалда хабаадуулагдаһан хүнүүд хараалагдаһан программаяа бүлтыень шудалжа гараа гэжэ хэлэхын аргагүй. Аймагай ажахынуудһаа эндэ 33 хүн түрүүн ерэһэн аад, һүүлдэнь 19 хүн үлөө бшуу. Бэшэниинь үзэхэ программаяа гүйсэд шудалангүй бусашаһан байха юм. Жэшээнь, «Эрдэм» совхозһоо 7 хүн ерэһэн аад, миин нэгэниинь һуралсалаа дүүргээ. Тиихэдэ «Одон» совхозһоо хоёр хонишод ерэбэшье, шалгалтаяа барингүй һөөргөө ябашоо. Эндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд сэхэ зэмэтэй.

Аймагай зооветмэргэжэлтэд В. Кириллов, А. Цыдыпов, Д. Портнова, Е. Мильгунов гэгшэд хонидые искусственна аргаар урэжүүлгын технологи тухай лекцинүүдые уншаһан байна.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Мухар-Шэбэр.

„Манай үеын хүн" гэһэн [illegible]

МИНИИ НҮХЭР КОММУНИС[illegible]

ОЧЕРК

Бэеэр набтар, залуубтар наһатай, хара хүрин шарайтай энэ хүнтэй саһаар хушагдаһан, сагаан жабарай тооһоржо байһан Булган талын таряалан дээрэ тракторай тэргэдэ. би дүрбэн жэлэй саада тээ һолоомо ашажа байһанаа тон элеэр һананаб. Тэрэ гэһэнһээ хойшо миниин сэдьхэлдэ эгээл дүтымни хүнүүдэй нэгэн боложо оронхой.

Ута эшэтэй асаар ехээр асалаад, шаргал торгон үнгэтэй һолоомо хэдэн метр үндэртэй хаамжа дээгүүр шэдэжэ байхыень харахадаа, «хүдэлмэриин хүсэ, ажалай амта таниһан», энэ хаанаһаань гарадаг хүсэн шадабари хоёр гээшэб гэжэ атаархангяар досоогоо бодожо байгаа бэлэйб. Тиихэ зуураа, бишье ингэжэ хүдэлжэ шадахагүй хүн аа гүб гээд туршаадшье үзөө һэм, теэд бирагдахагүйл байгдаа һэн.

Һалхин улам улам хүсэ орожо, тэрэнэй малгайн шэгэбшын уялаае арбаганууlна. «Энэ, юрэдөө, даарадаггүй, хүнэйхиһөө ондоо шэхэ, хасарнууд юм гү? Иимэ хүйтэн жабартайда малгайнгаа хасабшые буулганагүйл, һалхинда үсэрхэһэндэл үшөө дээшэнь бодхоогоо, тэдэнээ холбожо уяхашье сүлөөнь болоногүй ха, һолоомоо түргэн асалха гээшэнь!»

Арбан зургаатай хүбүүн тракторай хажуугаар эрьелдэ эрьелдэһээр, һүүлдэнь прицепщик боложол шадаа бэлэй. Техникэдэ тэрэнэй дуратайе адаглаһан колхозой хүтэлбэрилэгшэд механизаторнуудай Элхиин зургаа һарын курсада эльгээбэ. 1952 онһоо хойшо хүдөө нютагуудта ямар оньһон техникэ ерэнэб, Цыдыбэй һонирхоогүй юумэн гэжэ тон лэ хомор байха. Үбэл, зун, хабар, намаргүй ходол оньһон техникын хажууда ябажа, мэргэжэл шадабаряа улам үргэдхэнэ.

Булган талын һалхин хүсэтэйгөөр үлеэбэ даа. Цыдыбэй шэнэхэн «Беларусь» нэгэ жэгдээр хүдэлнэ. Мотооройнь абяан заахашье, түргэдэнэгүй, удаарнашьегүй. Би һалхинай ами дахуулжа һолоомо шэдэнэб, тэргын нүгөө хажуу бэедэ сүлөө забдагүй нүхэрэймни хүдэлхэнь харагдана. Һалхи өөдэ намда юуншье гэжэ хэлэһыень би дуулаагүй байгаа хаб даа, нэгэл мэдэн гэхэдэмни, хажуудам ерэшэнхэй дуугаржа байба:

—Нүхэр, энээнээ гэшхээ, юушье багтахагүй гэжэ байна. Энэ тэргэдэш арбан табан центнер һолоомо, үбһэн хорин центнер багтаха ёһотой.

Харан гэхэдэмни, асаа бухал руу хадхаад, өөрөө тэрэ үндэр тэргэ өөдэ шуумгайгаар абиржа ябаба.

— Тэрээниие үгэл даа, — гэжэ аса тээшээ зааба. Би асыень хаяжа үгэбэб. Нюдэ нюургүй шэдэһэн һолоомомнай гэшхэгдэжэ ябталагдахадаа, хахадһаа доро орошобо. «Үнэхөөрөөл арбан табан центнер һолоомо багтаахал тэргэ» гэжэ Цыдыбэй тугаар хэлээшые һанаандаа оруулнаб.

«Цыдыбэймнай асарһан һолоомо, үбһэн бэшэнэйхидэ орходоо арьбан байдаг» гэжэ Маарагтын малшадай хөөрэлдэжэ байхые оло дахин дууlаһан байхаб. Цыдып Ламаханович ажалда даамгай даа. Бүтээсэтэйгээр, шанар һайнтайгаар хэхэл гэжэ оролдожо ябаха. Үбэлдөө түлеэшье зөөхэдөө, хоёр тэргэ шэрээд ябахыень харахадаа, хүнүүд тиимэ ехээр гайхадаггүй юм. Тэрэтнай бэлэн түлеэн миил шэрэгдэнэ, зөөгдэнэ бэшэ, хюрөөгөө гартаа барижа ябаад модо унагааха, шүүрхэнүүд болгожо тайраха, ашаха хэрэгтэй. Үбэлэй үдэрэй хэды богонишье һаань, Цыдып хоёр тэргэ түлеэ бэлдээд, боро хараанаар хүрэжэ ерэхэ. Тэрээнһээ ондоо нэгэшье хүн тракторай хоёр томо тэргээр түлеэ шэрэдэггүй юм.

Нэгэтэ үглөөгүүр, урин дулаан сагай наранай тиимэшье дээрэ гараадүй байхада, «Победа» колхозой правлениин газаа шэб шэнэхэн хүхэ шэрэтэй «Беларусь» трактор зогсожо, хажуугаарнь нэгэл хүн иишэ тиишээ һүндэлнэ, шүрэб шэнхыень шалгана, шэнэхэн будэй үртэһөөр тооһыень аршана, доогуурнь орожо байгаад харасагаана. Тэрэ хүн Цыдып байгаа.

— Сайн, сайн. Бишни Элхиһээ шэнэ трактор асараад байнаб. Харанагүй гүш? Һайн трактор даа, юу хэлэхэбши!

Өөрөө эжэлүүдгүй энеэбхилнэ. Намайе дэргэдэмни зогсоно гэжэ мартажархиһан хэбэртэй, тракгораал носожо байха юм.

— Ши өөрөө энээндээ һууха хүн гүш? Шамда ходол һайн трактор, сеялкэ үгэгшэ, юундэ тиигэгшэб. Аа?

— Өөрөөл һууха хүн бэшэ гүб, ошожо асараа хадаа. Трактор, машинаяа нягтаар харууһалаад, заһаад бариад, үдэр бүри дутуу дундыень элирүүлжэ ябахада, ямаршье техникэ һайн лэ даа, заримамнай тиихэ бэшэ даа, абяа гараал һаань ябаа, унан унатарнь, һала тарнь тоонoй гүйлгэхэ. Заһаха гэжэ мэдэхэгүй.

...Яруунын аймагай «Победа» колхозой ажалай түрүүшүүлэй Хүндэлэлэй сэмбар үглөөнэй наранай туяада гэрэлтэн, һүртэйгөөр санража харагдана. Эгээл бэрхэ, алдар суута гараһан малшад, таряашад, механизаторнуудай дүрэ зурагууд эндэ һуулгаатай. Тэдэнэй дунда манай Цыдыбэйшье дүрэ зураг заатагүй байлсадаг. Гансашье мүнөө жэлдэ, нёдондо бэшэ, хүдэлжэ захалһанһаань хойшо тооной Цыдыбэй нэрэ обог, дүрэ зураг түрүүшүүлэйл дунда оролсоһон байдаг юм.

Наймадахи табан жэлэй туршада түрүүлжэ гараһан, амжалта туйлаһан хүнүүдэй портредүүдые орден, медальнуудтайнь зуруулжа, «Табан жэлэй түрүүшүүл» гэһэн ехэ стенд гаргаха гэлсэбэд. Табан жэлэй хугасаа соо бусадһаа эгээл ехэ амжалта туйлаһан зургаан түрүүшүүлые колхозой правлениин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ тодоруулба. Колхозой түрүү механизатор Цыдып Ламаханович Цыденов түрүүшүүлэй зэргэдэ заабол оролсоһон байба.

Цыдып Ламахановичтай үдэр бүри тооной уулзадагби. Улаан нюураараа уулзаашьегүй һаа, тэрэнэй дүрэ зурагые эгээл хүндэтэй газарта һуулгаатай байхыень харадаг хүм.

Тээмэндэ Цыдып нүхэртэйгөө үни удаан һуужа хөөрэлдөөбди. Хөөрэлдөөнэймнай гол удхань юуб гэхэдэ, имэ байгаа: газар, таряалан, тэрэнэй эзэн болохо механизатор хүнэй мүнөөдэрэй үүргэ тухай, туйлагдадаг амжалта, үзэгдэдэг дутуу дундануд тухай гэхэ мэтэ. Эдэ асуудалнууд тушаа Цыдыбэй һанамжа, дурадхал иимэ байба:

— Газарһаа абтаха ургаса мүнөөдэрэй байдалаар тухайлхада, механизаторнуудһаа ехээр дулдыдаха байна. Тэдэнэр МТМ соо гансал заһабарилга хэнэ, бэшэ сагаа гансал поли дээрэ үнгэргэнэ. Ган гасууртай, бороо хура һэлбэгтэй жэлдэшье һайн ургаса абажа шадаха дүй дүршэлтэй болонхойбди гэжэ һанагдадаг. Үрэһэ хүрэнгэ сэбэр. Тарилга саг болзор соогоо хэгдэнэ, тарилга, хуряалгын үедэ машина, техникэ заһабаригүйгөөр хүдэлнэ, механизаторнууд. таряашад оролдоно, хүсэ гаргана. Һүүлэй дүрбэ-табан жэлэй туршада манай колхоз тиимэ биратай һайн ургаса абажа шаданагүй. Ган гасуурта диилдэшэнэбди. Һанаһанда үшөөл хүрэгдэнэгүй гээшэ. Ган гасууртай тэмсэхэ, тэрэниие диилэхэ арга бии. Гурба мянгаал гектар газарта тракторно-таряан ажалай звенонуудта хубаажа үгөөд, түхэреэн жэл соо хүдэлэгты, гектарай тэды шэнээн ургаса абагты гэһэн даабари, түсэб үгөө һаань, ямар һэн ааб? Заримдаа тиигэжэ һанагдадаг.

— Бидэнэр аяар хорёод жэлэй саана тракторай аржагар мүрнүүдые дахажа, техникэ, машина шудалжа, тэдэнэй жолоо бариха гэһэн хүсэд бодолдо абтадаг аад, мүнөө болоходо, хуушанай, үнинэй механизаторнууд гэжэ хэлсүүлнэбди. Бидэнэй залуу механизаторнууд ябахада, «үнинэй» гэжэ нэрэтэй нүхэднай амаралтада гарабашье, шэнэ техни[illegible] хожо ябадаг. Бидэш[illegible] лобобди. Газарайнг[illegible] ээзд тухай мүнөөн[illegible] саг ерээд байна. М[illegible] Адагай дунда һургу[illegible] шэдэй олонхинь, сэрэ[illegible] бусагшад город ру[illegible] ондоо тэшээ хүдэл[illegible] ябашана. Дээдэ һу[illegible] гээдшье, нютагаа е[illegible] хүнүүд хомор. Һүүл[illegible]

жэлэй туршада ню[illegible]
луушуул механизато[illegible]
хай һургуули эндэ [illegible]
лажа эхилээ. Энэ ех[illegible]
хэмни гэһэн залуу м[illegible]
урэжүүлхэ газар, ж[illegible]
һон техникэ бииl даа[illegible]
Цыдып хөөрэнэ.

1972 оной хабар[illegible]
орохын урдахана [illegible]
дунда һургуулиин на[illegible]
сай һурагшад нютаг[illegible]
механизаторнуудтай [illegible]
дэнэй һанамжа, дур[illegible]
шагнаха, ажалайнь [illegible]
ха гэлсэбэд. Һураг[illegible]
болохо механизатор[illegible]
жаб Бардуев, Дорж[illegible]
нов, Цыдып Цыден[illegible]
механизаторые най[illegible]
сай һурагшад булта [illegible]
таниха һэн тула т[illegible]
тиимэ ехэ һонирхо[illegible]
нагдамаар байгаа. Т[illegible]
заторнуудай ажал[illegible]
гэршэнүүд болохо үн[illegible]
дэлэлэй грамстануу[illegible]
дальнуудай саарһа[illegible]
вадахи хүдөө ажахы[illegible]
ошоходоо буулгаһа[illegible]
дые һурагшад хар[illegible]
гайнгаа баатар хүбү[illegible]
хожо байгаа бэлэй.

— Дүүнэрнай, [illegible]
һургуулиие дүүргэ[illegible]
тагайнгаа шэг шара[illegible]
гожо хубилгаха, газ[illegible]
ургасын хэмжээе д[illegible]
нүүд болохыетнай [illegible]
гэжэ тэдэнэр, түрү[illegible]
низатор һурагшад[illegible]
лэй. Тэрэ уулзалга [illegible]
гоор үнгэржэ, арбад[illegible]
то жэл дүүргэхэ һу[illegible]
хэлдэ ерээдүйн ме[illegible]
болохо эрмэлзэл, бо[illegible]
рүүлһэн байха.

Һурагшад Цыды[illegible]
ража гайхалдаба. [illegible]
уһан сэрэгшэд 1961 [illegible]
стын 4-нэй үдэр Вла[illegible]
до Буряадай АССР[illegible]
ханизатор, комсо[illegible]
Цыденовтэ, энэ ал[illegible]
болгон бариһан ту[illegible]
хүнһөө бүридэһэн [illegible]
делегаци Номгон да[illegible]
та Буряад оронһо[illegible]
байгаа. Тэдэнэй ду[illegible]
хэр Цыдып бии һэн.

Номгон далай [illegible]
гуудтай шунгана, С[illegible]
сэнгэжэ байна, тэд[illegible]
албантай танилса[illegible]
зурагууд анханһа[illegible]
дыбэй оролдосото[illegible]
хэ, шуран байгаа [illegible]
шэлнэ.

Һүүлэй дүрбэн ж[illegible]
«Беларусь» трак[illegible]
Ламаханович 6 м[illegible]
зөөлэн хахалга хэһэ[illegible]
дунда зэргээр жэл [illegible]
тар зөөлэн хахалг[illegible]
тэй.

Айл, аймагта а[illegible]
үетэн, дүүтэн нүхэ[illegible]
коммунист, газарай [illegible]
нэгэн, хара багаһа[illegible]
хүдэлмэритэй халуу[illegible]
тай Цыдып нүхэрн[illegible]
гүй урагшатай ябах[illegible]
хэдэ, Ленинэй парти[illegible]
гэшүүн ха юмши, [illegible]
эзэнши ажалай амта[illegible]
—эдэ бүгэдэндөө ш[illegible]
яажашье урбахагү[illegible]
дэш бата этигэнэб.

С. БАНЗА[illegible]

Ярууна.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Н. А. ЗЛОБИНОЙ ОНОЛ АРГЫЕ—ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАДА

Мухтар Галямовай даадаг бригада һара үлүүтэй болзор соо «Суртовский» совхоздо (Мариин АССР) байрын 18 квартиратай гэр барижа дүүргээ. Барилгын болзор 44 үдэрөөр хороогдоһон, 9 мянга шахуу түхэригэй мүнгэн зөөри алмагдаһан байна. Иимэ үрэ дүн зүндөө туйлагдаагүй. Энэ коллектив Социалис Ажалай Герой Н. А. Злобиной даадаг барилгашадай бригадын ажахын тоосооной дүй дүршэлые хүдөөгэй барилгашадай дундаһаа эгээл түрүүлэн шахуу халан абалсаһан юм.

— Хүдөөгэй 284 комплексно бригада мүнөө Злобиной онол арга хэрэглэжэ эхилээ,—гээд СССР-эй Хүдөөгэй барилгын министерствын ажалай эмхидхэлэй болон салин хүлһэнэй управлениин начальник М. В. Дремин ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. Тэдэнэр бүхы шахуу союзна республиканuудта мал ажалай фермэ, холимол тэжээлэй заводуудые, овощехранилищи, мастерской, байрын гэрнүүд болон ниитын эмхи зургаануудай байра бодхоно.

Злобиной дүй дүршэлые хэрэглэгшэд Россин Федерацида ехэ олон. 153 бригада энэ онол аргаар хүдөөгэй барилга эрхилжэ байна.

Бригада ажахын тоосооной гуримаар ажаллажа, барилгын болзор түргэдхэнэ, өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхаһаа, шанарыень һайжаруулхаһаа гадна, өөрын эрхэтэй, үйлэдбэриин шэнэ харилсаатай болгоно. Нарин нягтаар бэелүүлэгдэдэг тоосоон, ажалай һайн эмхидхэл, захиргаанай хүтэлбэрилэгшэд болон бригадын хоорондо баталагдаһан договорые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлгэ хадаа иимэ эрхын, харилсаанай үндэһэ һууринь болоно. Бригадын гэшүүд хэхэ ажалаа, өөһэдынгөө эрхэ, уялга һайн мэдэрдэг.

Барилгые договороор хараалагдаһан саг болзор соонь тушааха уялга бригада абана. Харин захиргаанай хүтэлбэрилэгшэдэй договороо дүүргээгүй бригадые барилгын хэрэгтэй материалаар, механизм, транспортаар хангаагүй һаань, барилгашадай ямаршье үрэ дүн туйлахагүйнь ойлгосотой. Тиимэһээ абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө барилгашадайшье, захиргаанай хүтэлбэрилэгшэдэйшье харюусалга һураггүй дээшэлнэ. Тиихэдээ хүдөөгэй барилгын өөрын онсо илгаае хараада абангүй байхын аргагүй. Олон объектнүүд үйлэдбэриин баазаһаа холо газарта бодхогдоно. Муу харгы, хура бороо материал, түхеэрэлгэ хэрэгтэй газартань хүргэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулха байна. Тиимэһээ Злобиной бригадын онол арга хүдөөдэ хэрэглэхын тула тэрэниие һайнаар шалгаха хэрэгтэй болоо.

«Комплексно бригадануудые дүй дүршэл болгон, ажахын тоосоондо оруулха тухай саг зуурын дүрим» нёдондо жэлэй февраль соо союзна республиканuудай хүдөөгэй барилгын министерствонуудта эльгээгдээ һэн. Хэдэн һарын үнгэрхэдэ, бүхэсоюзна семинар зарлагдаа. Министерство, трест, управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдһөө гадна, комплексно бригаданuудай бригадирнууд семинарта уригдаһан байна. Ингэжэ бүхэсоюзна шалгалта, туршалга болоо һэн. Лабораторинуудта бэшэ, харин сэхэ барилга дээрээ, холын районуудта, совхозой тосхонуудта, хадалиг, талашье газарта. Москва шадарай Зеленоградта гаргагдаһан үүсхэл хаа хаанагүй шалгагдаа.

Россин хүдөөгэй барилгашад энэ жэлэй май соо үрэ дүнгөө согсолон хараа. Түрүүшын шалгалта, туршалга хэһэн 25 бригада мал ажалай 15 фермэ, 7 овощехранилищи, олон байратай 12 гэр болон ниитын эмхи зургаануудай байра бодхоһон байна. Тиихэдээ 89,4 мянган түхэригэй алмалта хээ, ажалай гаргашые табанай нэгэ хүбэяр бага болгоо. Бүхы объектнүүд болзорһоо урид, һайн шанартайгаар баригдаһан юм. Ажалайнь зэргээр түлөөһэн үгтөө. Нэгэ хүрэлмэришэнэй үдэрэйнь дунда зэргын түлөөһэн 9 түхэриг болоһон байна.

Украинын, Белоруссиин, Латвиин, Казахстанай болон бусад союзна республиканuудай хүдөөгэй барилга дээрэ бригадна ажахын тоосоон хэрэглэгдэжэ эхилээ. Злобиной онол аргаар энэ жэлдэ 460 комплексно бригада ажаллаха юм.

Ажабайдалнай хубилжал байдаг. СССР-эй Госстройн нёдондо жэл баталан абаһан саг зуурын дүрим ехэнхидээ хуушарба. Хаа хаанагүй хэгдэһэн туршалга юу харуулааб гэхэдэ, багахан объектнүүдэй эзэн болодог бригаданuудһаа гадна, ажахын тоосоое ондоо тээ хэрэглэжэ болохо юм. Мүнөө үеын барилганuудые поточно аргаар эрхилхэ эрилтэ табигдана. Барилгын һуури, газар дээрэхи торхо, досоо талын ажал тусгаар мэргэжэһэн бригадануудай хүсэ шадалаар хэгдэнэ. Мүн иимэ бригаданууд гүрэн түрын удха шанартай үйлэдбэриин томо барилгануудые бодходог. Эдэ коллективүүдэй ажахын тоосооной гурим баталхаар болоо.

Ажахын тоосоондо ороһон бригадануудай хүдэлмэришэд бүтээһэн ажалайнгаа зэргээр түлөөһэ абана. Объектнүүдые ашаглалгада тушаахадаа, тэдэнэр һүүлшын тоосоо хэжэ, түлөөһэеэ абадаг. Барилгын эрхим гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдан абтаа һаань, алмаһан зөөриин 40 процентые бригада абадаг. Доошоо сэгнэлтэдэ хүртэбэл, шагналынь 10 процент хүрэтэрөө хороогдоно. Ажалай гаргаша бага болгоһоной, барилгые саг болзор соонь, болзорһоонь урид тушааһанай түлөө шагнал үгтэдэг. Иимэ дүримдэ бага зэргээр хубилалта хэбэл, тэрэниие томо коллектив, тусхай бригаданuудта хэрэглэжэ болохо юм.

Бригадын ажахын тоосоон саашадаа хубилгагдажа, хүгжэжэ байха. Ажахын тоосоон хадаа капитальна һомололгые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, үйлэдбэриие экономическа аргаар хүтэлбэрилхэ талаар хүдөөгэй барилгашадта ехэ арга боломжо олгоно гээшэ.

В. ДОРОШЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Москва.

«АМТАТАЙ ХООЛ ЭНДЭ БЭЛДЭДЭГ ЮМ»

РЕПОРТАЖ

ХЯАГТЫН трактаар ходо ябадаг жолоошод Оронго тос...деной столовые ехэл магтадаг. ...хээрөөшье харгыhаа хажуу ..., дутэ бэшэ байhан энэ столо...ын газаа машинанууд ходол ...лон байдаг юм.

«Амтатай хоол эндэ бэлдэдэг ...м». Нимэ hураг үнинэй тараа...ай.

Үбэлэй хүйтэндэ гү, хабарай ...хир сагта ябаhан хүн түргэн ...лүү орожо, амтатай хоол эдеэд ...рахадаа, тогоошодто баярай ...гануудые заатагүй хэлэдэг.

«Гомдол, дурадхалнуудай дэб...рые» иранабди.

«Бидэнэр энэ столоводо ходо ...родогбди. Эдеэниинь хододоо амтатай байдаг. Эндэ хүдэлдэг коллектив эбтэй эетэй гээшэ ха.

...дынгөө уялгануудта үнэн ...рхэ сэдьхэлhээ оролдожо хан...даг. Ехэл баясхалан хүргэнэбди.

Республикын «Сельхозтехни...» № 2 нэгэдэлэй жолоошод ... Данченко, В. Бажанов».

«Бидэнэр «Улаан-Оронго» нол...до ажаллахаяа ерээ hэмди. Энэ столоводо ходо ородог байгаабди. ...ар амтатай хоол бэлдэдэг хү...дые гээшэб! Эдэниие заатагүй ...налда хүртөөхэ хэрэгтэй!

Улаан-Үдын мяханай комбина...ай хүдэлмэришэд Т. Строкова, ... Посырев, О. Белых, Г. Мяси...».

«Бидэнэр, медицинын хүдэлмэ...ригшэд, энэ столоводо түрүү...шэхэз орообди. Ямар зулгы, ...ай, урин тогоошод бэ! Иимэ ...дэй бэлдэhэн эдеэ хоолшье ...атай байдаг.

...Фельдшер Бабич, медсестра ...рова».

Иимэ үгэнүүдые бэшэhэн хүнүүд олон. Гомдолой нэгэшье үгэ энэ дэбтэр соо үгы.

Столовые даагша Лидия Николаевна Крупельницкая урихаhаар энеэбхилнэ:

— Бидэтнай Буряадай геолого-управлениин ОРС-до сэхэ мэдэлтэй зомди. Сэлэнгын геологическа экспедицидэ хүдэлдэг хүнүүдые эдеэ хоолоор ханганабди. Тиигээдшье ганса тэдэнэр бэшэ даа. Оронго тосхоной ажалшад, түмэр замай хүдэлмэришэд манай столоводо ерэдэг. Би өөрөө 1963 онhоо хойшо эндэ хүдэлнэб. Коллективнай, минии hанахада, яhала гэмгүй, hайнаар хүдэлжэ шадаха даа. hара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбые ходо үлүүлэн дүүргэнэбди.

...Буфетчица Анна Егоровна Дубник сүлөөгүй хүдэлнэ. Шоотын яhанууд тас-няс гэнэ.

— Танда мяхатай шүлэн хэрэгтэй гү?

— Хонинoй мяхаар гаргагдаhан...

— Үхэрэй мяхаар хэгдэhэн бууза...

— Голубцы гү, али бифштекс гү?

Анна Егоровна энэ столоводо дүрбэдэхи жэлээ хүдэлнэ. Буряадай геолого-управлениин ОРСЫые ехэл магтана:

— Зарим столовонуудта ороходо, эдеэ хоолойнь зүйлнүүд ехэл үсөөн байдаг. Юуб гэхэдэ, мяха, овощоор дуталдадаг гээшэ ха. Харин манай ОРС энэ талаар нилээд hайнаар бидэнээ хангадаг. Урдань бага сага архи наймаалдаг hэмди. Мүнөөмнай гүрэн түрын гаргаhан Указ, Тогтоолой hүүлээр амаршообди. Зарим хүнүүд hанадаг: «Архи наймаалхаяа болёо хадаа түсэбөө дүүргэжэ шадахагүй». Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Түсэбнай hара бүхэндэ дүүргэгдэнэ.

...Урал бааяhан буузануудые бариhан хүнүүд стэлнуудта ерэжэ hууна. Амтархан эдинэ. Ахалагша тогоошон Галина Тихоновна Игнатьева баhал сүлөөгүй. Котлетэ, колбаса шараха хэрэгтэй.

Столнуудые арилгагша Зоя Хаданова саб сагаахан халаад үмдэнхэй, амтатайхан үнэрөөр анхилhан шаангинуудые аятайхаhаар ябтална.

Зинаида Ивановна Каленых амhарта угаана.

Нэгэ халаанда оройдоол дүрбэн хүн хүдэлнэ. Тиибэшье хэдэн олон янзын эдеэ хоол бэлдэжэ үрдинэ.

— Нүгөө халаанаймнай ахалагша тогоошоноор Таисия Яковлевна Суслова хүдэлнэ. Энэ хүмнай минии багша юм. Арба гаран жэлдэ тогоошоноор ябана. Тиихэдэ Екатерина Фоминична Сорых юhэн жэл тухай хүдэлжэ байна гээшэ ха. Одоол бууза хэхэдээ ехэл бэрхэ, шадамар даа!

— гэжэ тогоошон Г. М. Игнатьева хөөрэнэ.

...Столово соо hаруул, арюун. Хүнүүд орожол байна. Сэрэгэй хэдэн хүнүүд эдеэлээд гараха зуураа, «Гомдол, дурадхалнуудай дэбтэрые» эрижэ абана. Баhал баясхалан хүргэнэ хэбэртэй.

Иигэжэ Оронго тосхоной столовынхид хүн зониие амтатай эдеэ хоолоор хангахын түлөө оролдожо байна.

«Амтатай хоол эндэ бэлдэдэг юм» гэhэн магтаалай үгэнүүд энэ столовын коллективтэй бү хахасаг лэ!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Буфетчица А. Е. Дубник ажал дээрээ. 2. Столовын хүдэлмэрилэгшэ Зоя Хаданова. 3. Ахалагша тогоошон Г. Т. Игнатьева (баруун гарhаа) амhарта угаагша З. И. Калёных столовын кухни соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НОМОИ ШЭНЖЭЛЭЛ

ГОЛ ТЕМЭЕЭ АЛДААГҮЙ

Мүнөө үеын хүнэй hанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые бодотоор, тодо хурсаар харуулхын тула үдэр бүриинь ажал хэрэгээр hонирхожо, адаглажа ябаха тон шухала бшуу. Һүүлэй үедэ бэшэгдэhэн туужануудтай танилсахада, совет залуушуулай гэрэлтэ hайхан образые алишье талаhаа тобойсо харуулхые авторнууд оролдоно. Энэнь ехэ hайн гээшэ. Гэбэшье, үе саг гээшэмнай уhан шэнги урдажа, өөрын хубилалта, заhабари оруулжа байдаг. Тиихэдэ уран зохёолшод сагай хубилалтые ойлгожо, эрилтэдэнь гүйсэд харюусама зохёол бэшэхые оролдодог.

Дээрэ дурдагдаhан үгэнүүд залуу зохёолшо Ким Балковта эрид сэхэ хабаатай. Залуу зохёолшын «Росстань» гэжэ ном олон тоото уншагшадые hонирхуулжа, мүнөө үеын залуушуул тухай жэнншэдгүй hайнаар бэшэжэ шадаха байhаниень гэршэлнэ.

Туужын гол герой гоё hайхан тухай бодомжолдог, бүхы юумэндэ хамаархан оролсодог, hонирходог хүн. Өөрыгөө харуулха, дэмы дэгэд hайрхаха гэжэ тэгүүлнэгүй, харин олоной хэрэгтэ оролсожо, бүхы сэдьхэлhээ туhалхые оролдоно ха юм. Сэхыень хэлэхэдэ, гол геройнгоо хараа шэглэлые залуу зохёолшо тон зүб тэмдэглээ, тэрэл зандань саашадань хүгжөөгөө.

Аали дуугай, онсо өөрын абари зантай. Шубуудай үүр хайн ойро тэбшэхэнүүдые заhажа табяад, эдеэ хоол хэжэрхидэг байна. Тиигээд «Нютаг байгаалияа харууhалжа, гамнажа байгты!» гэжэ хуудаhанда бэшээд, магазинай үүдэндэ няажархихадань, нютагайхидынь энеэлдэхэ юм. Мүн даа, хүнүүд ойшониие ойлгодоггүй байгаа. Жэжэ юумэ хэжэ, бэеэ зобоожо ябахадань гайхалдахашье ушар гараа. Теэд хэниинньшье тэрээндэ дүтэлжэ, юунэй түлөө, юу хэжэ ябаhыень hонирхоогүй, хөөрэлдөөшьегүй.

Тиигээд лэ ойшон үдэр hүнигүй ойгоо харууhалжа, аали дуугай зандаа ябажа, гансал ой тайгатайгаа хөөрэлдэжэ ябаа ха юм. Филька гэжэ аша хүбүүниинь ерэжэ, абагынгаа hанаае таажа, үгэ хүүр сооонь байхые оролдоно. Өөртөө, мүн хүн зондо тон харюусалгатайгаар, шэрүүншэгээр хандадаг Ерас Колонков одоол тиихэдэ налайжа, ёhотой эзэн шэнги ой соогуураа алхалха юм.

Дайнhаа хойшо үнаган нүхэд ябаhан Мартемьян Ерас Колонковтон хоёрой хоорондохи зүрилдөөнhөө туужын хүгжэлтэ үндэhэтэй.

Ерас ойшон Ехэ-Горхон гэжэ газарта шасаргана ургуулха хүсэлтэй байгаа. Шасарганань hасхайн ургажа, үниинэй ойшониие баясуулна. Эгээл энэ үедэ хүлеэгдээгүй юумэн тохёолдошоо бэлэй. Бүри саада таладань модо отолхо участок түхеэрэгдэжэ, шасаргана соогуурнь харгы хэгдэхэ болобол даа. Ерас Колонковой сэдьхэл гансата муудажа, шасарганаяа заабол абарха гэжэ оролдоно. Тиигэншьегүй яахаб.

Унаган нүхэдэй хоорондо зүрилдөөн заабол болохо гэжэ тухайлмаар hэн. Ганса шасаргана зэмэтэй бэшэ. Урдань, үшөө дайнай үедэ Ерас Мартемьянда этигэн найдадаг, үгэ хүүрыеньшье дууладаг байгаа. Үе саг үнгэржэ, хоёр нүхэдэй харгы зам улам холодожо захална. Бассейн түхеэрхэ дурадхал Ерас оруулна. Энээнииень Мартемьян дэмжэнэгүй, оройдоо хэндэшье хэрэггүй юумэн гэжэ хэлэнэ. Бассейн баригдана, шасарганашье hасхайтараа ургана.

Урдань Ерасые наадалагша модошод гансата абяагүйхэн болоод, аша туhатай юумэ хэжэ, хэхэ байhандань этигэнэ, тэрэниие булта дэмжэнэ.

Бүхы геройнуудайнь абари зан тодо hонороор, уран хурсаар зураглан харуулагдаа. Уридшалhан шиидхэбэри гү, али тобшолол автор хэнэгүй. Энэ hайн гээшэ. Ерасай түхэл шэнжые гүнзэгырүүлхын тула байгаалиин али олон үзэгдэл, юрын хүнүүдтэй тохёолдоhон үйлэ хэрэг зүбөөр хэрэглэжэ, онсо өөрын үнгэтэй шэрэтэйгээр зураглажа шадаа.

Мартемьян Колонков хэдэр, хүнэй үгэдэ балай ородоггүй хүн. Гансал Ерасhаа аягүйрхэдэг, тиимэhээ дурагүйлхэжэ захална.

Ой модоной, байгаалиин түлөө тон ехэ харюусалгатай байhан тухай «Через падь» гэжэ тууҗа соо мүн баhа хэлэгдэнэ. Модошодой бригадир Соломенцев нилээд бодомжолдог, мүнөөдэр, үглөөдэр тухайдаа ходо сэдьхэлээ зобожо ябадаг хүн. Мүнөө үеын залуу хүн эгээл иимэ байдаг. Модошодой ажал хүдэлмэри айхабтар хүндэ, тиимэhээ элдэб олон орёо асуудалнуудые шиидхэхэ ёhотой гэжэ тэрэ hайса мэдэнэ.

Тиигээд ерэхэлээрээ, Ким Балковай хоёр тууҗа нэгэ темэдэ бэшэгдэнхэй ха юм. Бүхы юумэнэй түлөө бултадаа харюусалгатайбди гэжэ зохёолшо үшөө дахин hануулна. Энэ темэ тон шухала, харюусалгатай темэ гээшэ.

Минии hанахада, зарим геройнуудайнгаа (С. Гремин «Росстань» С. Осетров «Через падь») үйлэ хэрэгые дэн сэхээр зураглан харуулна. Жэшээнь Осетров лебёдко барюулхые болюулжа шадана. Шалтагааниинь ямар удхатай байгаа хаб? Ойлгогдоногүй. Журналда толилогдоhониинь уншахада. Осетровой үhэрилгэ өөрын удхатай, үнэншэмөөр бэлэй. Харин ном боложо гарахадаа, Степан Осетровой үйлэ хэрэг нэгэл тиимэ hүлэмхи, зорюута арсалдажа байhан шэнги болоно.

Тиихэдэ Соломецев Надя хоёрой харилсаа холбоон ойлгосогүй байна. Надя хаа ганса бултайхадал болоод, hүүлдэ үгы болошохо юм. Юундэ энэ образ хэрэглэгдээ гээшэб?

Дээрэ дурсагдаhан хоёр тууҗа зарим тэды дутагдалтайшье hаа, авторай гол темэеэ халташье алдаагүйе, мүнөө үеын залуушуулай түхэл шэнжые бүришье хурсаар харуулжа шадаха байhые эли бодо гэршэлнэ.

Г. ИВАНОВА,
Буряадай нинтын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БЕРЛИН. (ТАСС). ГДР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ хоёр хахад миллион гектар талмайн ургаса хуряаха. Эндэхи таряашад 13,5 мянган комбайн болон хүдөө ажахын бусад техникээр хангагданхай. Ходо оронон хура бороон, хорон hалхин, илангаяа ороной хойто районуудта ехэ hаад хэнэ. Гэбэшье таряашад- кооператорнууд ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзор соо хуряажа абаха гэжэ эрид шиидэнхэй.

СОФИ. (ТАСС). Республикын индустриин шэнэ, мүнөөнэй hалбаринуудай нэгэн — машина бүтээдэг промышленность Болгаридa түргэнөөр хүгжэнэ. НРБ-гэй машина бүтээлгын заводууд ашаа үргэхэ, зөөхэ техникэ, металл зүhэхэ станок, хүдөө ажахын машина, элдэб гидравлическа түхеэрэлгэ бэлдэнэ. Эдэ бүхы продукци СЭВ-гэй гэшүүн оронуудай үйлэдбэриин хамжаанай, тусхай мэргэжэлэй үндэhөөр бүтээгдэн гаргагдана. Тэдэнэй ехэнхи хубинь СССР, Польшо, Чехословаки, Румынида эльгээгдэдэг. Болгариин машина бүтээгшэдэй продукциие Советскэ Союз эгээ ехээр худалдан абадаг. Болгарида үйлэдбэрилэгдэhэн элдэб машина, түхеэрэлгэнүүд Азиин, Африкын, Латинии Америкын хүгжэжэ байгаа оронуудта жэл бүри улам ехээр эльгээгдэдэг боложо байна.

СОФИ. (ТАСС). Үйлэдбэрилэгдэдэг хүдөө ажахын продукциие хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, арадай засагта Болгари дэлхэй дээрэ түрүү hууринуудай нэгые эзэлнэ. Гэхэтэй хамта энэ республика элдэб овощ болон алим жэмэс социалис оронуудай дэлгүүртэ ехээр гаргадаг байна. Орон дотор ургуулагдаhан овощой, виноградай 80 шахуу процентнь, консервэ болгогдоhон мүн эдэ шэнээн овощ болон үрэ жэмэс жэл бүри Советскэ Союзда, Польшо, ГДР, Чехословаки болон Венгридэ эльгээгдэнэ.

Ороной арад зоной 2,5 процент хүдөө ажахыда хүдэлдэгшье hаань, нимэ ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэнэ. Хүдөө ажахы үйлэдбэриие томодхоhоной, мүнөө сагай машинануудые, агротехникын түйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэhэнэй үндэhөөр иимэ амжалта туйлагдана. Ороной эрдэмшэнжэлгын тусхай институт болон лабораторинуудта хүдөө ажахын үндэр бүтээсэтэй шэнэ машинанууд ухаалан жэл бүри зохёогдоно. Энэ машинанууд хүдөө нютагай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүнгэдхэдэг, аша үрыень дээшэлүүлдэг. Энэ асуудалаар орон дотор бэелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээ ябуулганууд мүнөөнэй табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэ арга олгохо.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Экскаваторнууд, газар малтадаг машинанууд Тисын эрьеын шорые hэтэ сохёод, хүнэй малтаhан гурбан километр ута шэнэ hалаагаар мүрэнэй уhан урдаба. Кишкере гэжэ нютагта дүтэхэн, Тиса мүрэн дээрэхи хоёрдохи томо гидросистемын туршалга иигэжэ эхилээ. Гидроузелай гурбан шухала барилга—томо гэгшын түмэрбетон хаалта, суднанудай гараха шлюзууд, гидроэлектростанци — дүүрэнхэй.

Һаяар эндэ 127 дүрбэлжэн метр талмайтай нуур тогтоогдохо. Энэнь бүхэли районой шарайе хубилгаха: саад, сэсэрлигүүд ногоорхо, санаторинууд, амаралтын байшангууд нээгдэхэ.

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин ниислэлэй театрнуудай коллективүүд республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта совет гүрэнэй 50 жэлэй ойе, Агууехэ Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойе ёhолон угтахаар бэлдэжэ байнхай. Ерэхэ жэлэй репертуарта ородой классикын, мүнөө үеын совет драматургиин зохёолнууд олоор оруулагданхай.

«Театр на виноградах» гэжэ театр М. Рощиной «Валентин и Валентина» гэжэ зүжэг харуулха. Прагын городской театрай труппа «Дальберт Эйнштейн» гэжэ Н. Погодиной зүжэг табиха. «Театр в Либене» —Достоевскиин «Идиот» гэжэ романиие зүжэглэн табихаар бэлдэжэ байнхай. Прагын национальна театр ороной эрхим театр гэжэ суурхадаг. Эндэхи коллектив драмада дуратайшуулые М. Горькиин «Наранай нүхэд» гэжэ зүжэгөөр баярлуулха.

Энэ хоёр hайндэрые тэмдэглэхэ үеэр Прага болон бусад городуудаар суута МХАТ аяншалха гэжэ түсэблэгдэнэ.

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румынида байрын гэрнүүдэй барилга улам үргэдэнэ. Энэ табан жэлэй 18 hарын туршада 120 мянган байра, нинтын, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүүгэдэй саадуудай мүнөө сагай эрилтэдэ таарамаар олон байшан баригдаа.

1973 ондо 110 мянга гэхэ гү, али түрүүлэн түсэблэгдэhэнhөө 10 мянгаар олон байранууд баригдаха байна. Түсэбтэ табан жэлэй туршада Румыниин ажалшад бүхыдөө 520 мянган шэнэ hаруул байра абаха.

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын саахарай промышленностиин техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй конференци эндэ болобо. Ороной нютаг бүриhөө ерэhэн 1000 гаран делегадууд, мүн гадаадын гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Чехословакиин, Венгриин түлөөлэгшэд эндэ хабаадалсаа.

Продукци үйлэдбэрилгын хэмжээ саашадань нэмээхэ шэнэ арга боломжонуудые, инженерно-техническэ кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэhээ гадна, саахарай тростник хуряалга, буйлуулгые онцhожоруулгада хабаатай дүй дуршэлөө халан абалсаха зорилготой.

АФРИКА: ЭКОНОМИЧЕСКА ТУЛАЛДААНУУДАЙ ФРОНТНУУД ДЭЭРЭ

Баян, үгытэйн талаараа ехээр илгардаг орон нютагые Африка түбиhөө ондоо тээ олохонь бэрхэтэй. Реактивна самолёдоор ниидэжэ Африкын оронуудай ниислэлнүүдтэ ерэhэн аяншад эрхим түхеэрэлгэтэй аэропортнуудые, гоё отельнүүдые, нёоной гэрэлээр туяатуулагдаhан үйлсэнүүдые хараха. Теэд нимэ гоё гоо гаршаг мэхэтэйл байдаг даа. Ниислэлhээ хажуу тээшээ нэгэ — хоёр километр ябажа үрдингүй, шулуун зэбсэгтэ үеын байдалда ороhон шэнги болохош. Түбиин хэдэн миллион зон паровозой хуугайлаа дуулаагүй, заводой хоолой хараагүй байна бшуу.

Баян бардам, үгытэй ядуу байдалай илгаанууд эндэ алхам бүхэндэ үзэгдэдэг. Хара шарайтанай ажаhуудаг Түби үльгэр домог соо хэлэгдэдэг шэнги баян байгаалитай (энэ түби бүхы дэлхэй дээрэ абтадаг алтанай 75 шахуу процентые, алмазай хахадhаа ехые үгэдэг юм).

Гэбэшье дэлхэйн эгээл үгытэй 25 ороной 16-ниинь Африкада оршодог. Хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, жэлэйнь олзо орошо Дээдэ Вольтодо, Малида, Нигеридэ, Чадта, Эфиопидо 50—85 доллар болоно. Африкын хүн зоной диилэнхи олониинь хүдөө ажахы эрхилдэг. Зүгөөр тэрэнь угаа түлюур туйган байдалтай. Нигериин эрдэмтэ Ойенугу гэгшын бэшэhэнэй ёhоор, хүдөө ажахы эрхилдэг 8 африканец 10 хүниие тэжээжэ шадаха, харин Шэнэ Зеландиин хүдөө ажахын нэгэ хүдэлмэришэн өөрынгөө абаhан продукцяар 40 хүниие тэжээжэ шадаха байна. Дэлхэй дээрэхи бүхы траспортнуудай оройдоол 7 процентнь Африкада хүртэнэ.

Африкын олонхи арадууд 60 аад онуудта бэеэ даанги байдалтай болоо бэлэй. Гэбэшье энэнь бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгоногүй гэжэ эдэ оронуудай олонхинь ойлгоhон байха. Национальна туг мандуулха, гимнээ гүйсэдхэхэ тэдыгээр империалистнуудай эзэмдэлгэhээ сүлөөржэ шадагдахагүй байгаа бшуу.

Хэдэн зуугаад жэлдэ эзэрхэжэ байhан колонизаторнууд Африкын экономикын гол шухала hудалнуудые гартаа абаад, өөhэдынгөө ашаг туhада тааруугаар хэрэглэдэг болоhониинь мэдээжэ. Жэшээлхэдэ, Мавритани түмэрэй руда худалдажа олзынгоо 90 процентые оруулдаг, Замби—95 процентые зэдээр, Уганда — 75 процентые кофе ба хлопогоор, Гана —72 процентые какао ба модоор оруулдаг.

Эгээл тиимэhээ дэлхэйн капиталис дэлгүүр дээрэхи байдалhаа Африкын шэнэ гүрэнүүдэй экономико ехээр дулдыдадаг байна. «1960 ондо тонно какао-бобы худалдаад, 1.200 килограмм цемент абадаг байhан аад, 1965 ондо тэды шэнээн хэмжээнэй какао худалдаhанай түлөө оройдоол 450 килограмм цемент абадаг болоhон байгаабди», — гээд Нигериин президент Амони Диори муударлан хэлэhэн юм.

Империалис гүрэнүүд хүгжэжэ байгаа оронуудта өөhэдын фабрика ба заводуудые барижа, тэдэ оронуудые тоноdог дээрмэдэгынь элитэ. Жэшээлхэдэ, Африка ба Азиин хүгжэжэ эхилhэн оронуудта баруун гүрэнүүд 1952 онhоо 1965 хүрэтэрхи үе соо 16 миллиард долларой капитальна барилганууды хээ. Мүн энэл хугасаа дотор эдэ оронуудhаа 26 миллиард долларой олзо оруулаа.

Өөрын промышленностьтай, олон hалбарита национальна ажахытай болохо, тиигэhэнэй үндэhөөр хариин дэлгүүрэй ба капиталай нүлөөе hулаpуулха гэhэн тон шухала зорилго Африкын бэеэ даанги оронуудай үмэнэ табигдана.

Хүгжэжэ эхилhэн оронууд өөрын промышленностьтай болохын тула хаанаhаа хүсэ ба мүнгэ зөөри олохо ёhотойб? Индустриализаци бэелүүлхын тула ехэ мүнгэн хэрэгтэй ха юм.

Мүнөө сагай томо предприятиие нэгэ орон барижа шадахагүйдөөшье болохо. Африкын хэдэн ороной хамжабалнь, мүнгэ зөөри олоходонь бэлэн болохо бшуу. Тиимэhээ Африкын оронуудай ударидагшад национальна экономикоёо хүгжөөхэ гэжэ эрмэлзэхэтээ хамта, гүрэнүүдэйнгээ хоорондо харилсаа холбоо байгуулхые оролдоно.

Танзани, Кени ба Угандаhаа бүридэдэг Зүүн-Африкын экономическа нэгэдэл нютагай харилсаа холбоо байгуулгаар ехэ дүршэлтэй болонхой. Африкан нэгэдэлэй эмхи (ОАЕ) энэ жэлдэ Кениин ниислэл Найробидо худалдаа наймаанай асуудал зүбшэлхээ бүхэафрикын түрүүшын ярмаг эмхидхээ. Африкын оронууд юу бүтээжэ, ямар юумэ худалдан абалсажа шадахаб гэжэ харуулха зорилгоор энэ ярмаг үнгэргэгдөө. Африкаhаа ондоо тээшэнь гаргагдадаг түүхэй эдүүдэй нилээд ехэ хубинь нютагтаа буйлуулагдажа, тэндээ худалдагдажа болохо байна бшуу.

Промышленна барилгануудые мүнгөөр хангаха, экономическа талаараа баруун оронуудhаа дулдыдангибэшэ болохо хэрэгтэ Африкын хүгжэлтын банк ехэ үүргэ дүүргэхэ ёhотой гэжэ хара шарайтанай түбиин оронууд ехээр найдадаг байна. Африкын хүгжэжэ эхилhэн оронуудай ба баруун тээхи индустриальна оронуудай экономическа хүгжэлтын илгаае бага болгохо зорилгоор иимэ банк эмхидхэгдээ. Африкан гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа холбоо барисаа бэхижүүлхэ гээшэ дурдагдаhан банкын гол зорилго болоно.

Африкын бэеэ даанги гүрэнүүдтэ өөhэдын промышленность бии болгохо ябадал мүнгэ зөөриин, бэрхэ мэргэжэлтэдэй, юумэеэ худалдаха дэлгүүртэй дутамаг дээрэhээ hаатадаг байна. Тэдэнэй хүгжэлтын замда гол hаад тойбо татагшань хариин капитал болоно. Түбиин байгаалиинь баялигые баруун оронуудай дээрмэдэдэг ябадал болюулхын тула, Африкын хүгжэжэ байгаа оронууд хариин капиталые сүм гү, али заримыень гүрэнэйнгөө мэдэлдэ оруулна.

Африкын оршон байдалдахи капиталис гурим баруун оронуудай монополинуудые, нютагай үсөөхэн баяд, ноёдыел баяжуулна. Капиталисбэшэ хүгжэлтын зам лэ эдэ гүрэнүүдэй экономическа бэеэ даанхай байдал хангаха, национальна бүрин эрхыень хамгаалха гээд Африкын шэнэ гүрэнүүдэй правительстванууд ехээр этигэдэг боложо байнхай.

Африкадахи хүгжэлтын түрүү шэглэлые Советскэ Союз, бусад Социалис оронууд хододоо дэмжэдэг байна.

(ТАСС).

...тийна болон гүрэнэй ...ажал ябуулагша, СССР-...ЦИК-эй түрүүшын түрүү-...мэрэй нэгэн Нариман ...ановта Бакугай Южно-...скэ талмай дээрэ хүшөө ...бэ.

...оотэй авторнууд — ...тор, Азербайджанай ...й уран зурааша Джалал ...тды, архитекторнууд Та-...бдуллаев ба Юсиф Кады-...

...РАГ ДЭЭРЭ: Н. Нари-...та Бакуда нээгдэhэн хү-...

ТАСС-ай фотохронико.

МЮНХЕН-72

Нэгэдэхи хүндэ шэгнүүртэй штангистнуудай дундаһаа Эстониин спортсмен Яан Тальтс Олимпиин чемпион боложо, алтан медальда хүртэбэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЛИМПИИН НААДАН ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Мюнхендэ дүтэ шадархи сэрэгэй аэродром дээрэ, мүн Олимпиин тосхондо харата аашын гаргагда һанһаа уламжалан сүүдхэ шахуу саг соо таһалдуулагдаһан Олимпиин зунай XX наадан дахинаа һэргээгдэбэ. Нааданай программа нэгэ үдэрөөр хойшолуулагдаһан байгаа. Урда үдэрынь үнгэргэгдэхэ байһан мүрысөөнүүд сентябриин 6-най үдэшэ үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Олимпиецүүдэй мүрысэдэг нааданай главна стадион, долоон залнууд соо хүн зон олоороо сугларжа, эрхим амжалта түйлаһан спортсменүүдые нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Валерий Борзовой богони зайнуудта эгээл хурдан спортсмен байһанаа харуулаа һаань, Шахта хотын 30 наһатай инженер Василий Алексеев эгээл хүсэтэй бүхэ байһанаа харуулаа бшуу. Тэрэ эгээн хүндэ бэетэй штангистнуудай дундаһаа онсо шалгаржа, дүн хамтадань 640 килограмм штанга үргэхэдөө, Олимпиин нааданай чемпион болобо ха юм. Түрүү һуури булялдажа ябаһан ФРГ-гэй Рудольф Манг — 610, ГДР-эй залуу спортсмен Герд Банк 572,5 килограмм үргэжэ, удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Бусад шэгнүүртэн сооһоо Болгариин спортсменүүд эрхим амжалта харуулжа, гурбан алтан, гурбан мүнгэн медальнуудые абахадаа, Олимпиин нааданай чемпионуудтай болобо.

БОКС. Совет ороной гурбан боксёрнууд хахад финалда орохын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа шүүгдэбэ. Манай нютагай хүбүүн Борис Зориктуев Кубын боксёр Дуглас Родригес гэгшые хоёр раундын туршада шүүһэн байгаа. Зүгөөр үшөө һайн наада харуулхые эрмэлзэһэн Борис добтолжо мэдэбэ. Урда үдэрынь Зориктуевай нидхэнь шулгарһан байгаа. Тингэжэ ябаһаар шархаяа дахинаа дайрууляархихадань, мүрысөөнэй врач Зориктуевые нааданһаань гаргаха баатай болоо бшуу. Теэд яахаб? Добтолоогүй һаа, илалта түйлахань бэрхэ ха юм. Яахадааб даа, Олимпиин нааданай зарим судьянар Совет ороной боксёрнуудай болюу хүсэтэйгөөр диилэтүй һаань, шүүбэ гэдэггүй бшуу.

— Соломин шүүгдээгүй. Танай боксёр техникэ һайнтай, сэбэр, һайн добтолготой, — гэжэ Кениһээ ерэһэн судья Тревир Хилл хэлээ бэлэй. Зүгөөр гурбан судья Америкын боксёр «шүүгээ» гэһэн байба. Тингэжэ манай Соломин судьянарай гэмээр шүүгдэһэн байна. Сэхыень хэлэхэдэ, буруу сэгнэлтэ үгэһэн зургаан судья мүрысөөнһөө гаргагдаад байна.

Анатолий Хохлов Америкын Джесси Вальдес гэгшэдэ очкогоороо диилдэбэ.

Совет ороной түлөөлэгшэ Андрей Червоненкын хүмүүжүүлһэн Кубын боксёрнууд хахад финалда гараба. Эдэнэр ядахын сагта хоёр бронзо медалиин түлөө тэмсэхэ болоно. Зүгөөр тренерынь үшөө хүндэ шагнал боксёрнуудни абаха гэһэн эрмэлзэлгэтэй.

КЛАССИЧЕСКА БАРИЛДААН. Энэ үдэр бүхэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн наадан һонирхолтойгоор үнгэрбэ. Хүндэ шэгнүүртэй Америкын Крис Тэйлор ФРГ-гэй Вильфрид Дитрих хоёрой хоорондо шанга тулалдаан болобо. ФРГ-гэй бүхэ ээлжээтэ добтолгодоо ороходоо, 200 шахуу килограмм шэгнүүртэй бүхээе гэнтэ шүүрэхэньшье тэрэ, бэе дээгүүрээ абажа ерээд, дала мүр дээрэнь даража буушоо!

Совет ороной бүхэнүүд Анатолий Рощин, Николай Яковенко, Виктор Игумнов гэгшэд шүүһэн, Владимир Зубков, Валерий Рязанцев, Анатолий Назаренко гэгшэд шүүгдэһэн байна.

ФУТБОЛ. Энэ үдэшэлэн ФРГ — Венгриин суглуулагдамал командын гэшүүд хоорондоо наадажа, телевидениин бүхы каналнууд эзэлэгдэһэн байгаа. Зүгөөр талмайн эзэд эндэ бирагүйгөөр наадажа, футболой наадандa дуратайшуулаа дурынь гутаагаа. Тингэжэ ФРГ-гэй футболистнууд Венгриин командада 4:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшоо. Венгриин футболистнууд өөрынгөө бүлэгтэ хоёрдохи илалтаяа түйлаба. Түрүүшынгээ нааданда ГДР-эй командые шүүһэн байгаа. Саанань — мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаһан Мексикын футболистнууд үлэнхэй.

Совет ороной гандболистнууд ГДР-эй шадамар бэрхэ командые 11:8 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Манай спортсменүүд удаадахи уулзалгаяа Чехословакиин командатай наадаха юм.

* * *

США-гай Олимпиин команда энэ үдэр 25-дахи алтан медальһаа хаһагдаба. 400 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн тамаралгын болоходо Америкын спортсмен Рик Демонт тамархынгаа урда тээ хоригдоһон эм эдиһэн байгаа. Олимпиин нааданай уласхоорондын комитедэй гүйсэдком тэрэнэй түйлаһан амжалта хаһажа, хоёрдохи һуури эзэлһэн Австралиин спортсмен Бредфорд Купер гэгшые Олимпиин нааданай чемпион болгобо.

* * *

Мүн үшөө нэгэ команда Олимпиин алтан медальтай хахасаба. Голландиин велосипедист Аад Ван Деп Хоек допинг хэрэглэһэнэйнгээ түлөө алтан медаляа алдаха баатай болоо. Тэрэ медалиень Бельгиин спортсменүүд абаха болонхой.

* * *

...Үдэшэлэн орой болоһон хойно шпагаар мүрысэгшэд наадаяа дүүргэбэ. Олимпиин нааданай чемпионой нэрэ зэргэдэ Венгриин Саба Феньвеши хүртөө.

Олимпиин наадан үргэлжэлүүлэгдэхэнь

МЮНХЕН, сентябриин 6. (ТАСС). Олимпиин тосхондо харата аашын гаргагдаһантай дашарамдуулан үсэгэлдэр хойшолуулагдаһан наада үргэлжэлүүлхэ гэһэн шиидхэбэри Олимпиин уласхоорондын комитедэй гүйсэдком гаргаба.

Программын ёһоор сентябриин 10-да хаагдаха байһан Олимпиин нааданай ёһолол понедельнигтэ, сентябриин 11-дэ үнгэргэгдэхэ болобо.

Олимпиин уласхоорондын комитедэй президент Э. Брендедж Мюнхендэхи Олимпиин стадиондо болоһон мүнөөдэр шаналалай ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Олимпиин зунай XX наада һайнаар түгэсхэхые уряалба.

Мүнөөдэр үдэһөө хойно Олимпиин нааданай мүрысөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Совет спортивна делегациин мэдүүлгэ

МЮНХЕН, сентябриин 6. (ТАСС). Олимпиин нааданда хабаадалсажа байгаа СССР-эй спортивна делегациин хүтэлбэрилэгшэд иимэ удхатай мэдүүлгэ хэбэ: «Олимпиин XX нааданай үедэ, сентябриин 5-да тохёолдоһон харата аашые шаналаад, саашадаа Олимпиин наадануудай һайн һайхан заншалай хүгжэлтэдэ, хани барисаа, эб найрамдал бэхижүүлгэдэ, Мюнхендэхи Олимпиин наадануудай амжалтатайгаар дүүрэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр совет спортивна делегаци оролдохо».

ФЮРСТЕНФЕЛЬДБРУГТА БОЛОҺОН БУУДАЛДААН ТУШАА

МЮНХЕН, сентрябриин 6. (ТАСС). Нэгэ талаһаа «Хара сентябрь» гэдэг хархис эмхидэ хабаатай террористнуудай, нүгөө талаһаа ФРГ-гэй полициин засагаархидай хоорондо сентябриин 5-най үдэшэ ойлголсогдоһоной ёһоор, террористнуудшье, мүн барисаанда байһан хүнүүдшье араб оронуудай нэгэн худар самолёдоор эльгээгдэхэ болоһон байба.

Үдэшэ орой террористнууд ба барисаанда байгшад Олимпиин тосхоной хилэ дээрэ абаашагдаад, удаа тээлэь хоёр вертолёдто һуулгагдажа, Мюнхенһээ 25 километртэ, Фюрстенфельдбругай аэродром дээрэ буулгагдаһан, тэндэнь «Бойнг» гэжэ самолёт хүлеэжэ байгаа. Тэндэ толоод байһан полициин снайпернууд вертолёдуудай буумсаар террористнууд тээшэ буудажа ороо.

Буудалдаанай үедэ террористнууд гранатануудые шэдэжэ, барисаанда байгшадые, вертолёдуудай нэгэнэй жолоошые, тэрэшэлэн полициин сагдаае үгы хээ. Полициин гурбан сагдаа шархатаба.

Гранатануудай дэлбэрэлгээр нэгэ вертолет үгы хэгдээ. Полици ба армиин патрульнууд аэродромые хүреэлээд, зугадаһан террористнуудые бэдэржэ байна.

Бавариин дотоодын хэрэгүүдэй министр полициинхидэй тодожо буудаһанай шалтагааниие тайлбарилхадаа иигэжэ мэдүүлбэ: террористнуудтай хамта Каир гү, али Марокко тээшэ ниидэхые барисаанда байгшадай зүбшөөрбэшье һаань, барисаанай бүхы хүнүүд тэндэ ошомсороо үгы хэгдэхэ ха гэжэ немец тушаалтад (террористнуудтай хэлсээ хэгшэд) түбэгшөөһэн байгаа. Тиимэһээ самолёдто һуухаһаань бүри урид барисаанай хүнүүдые абарха гэжэ шиидэһэн юм гэнэ.

Бавариин дотоодын хэрэгүүдэй министрэй мэдүүлһэнэй ёһоор, буудалдаанай үедэ 5 террорист алуулһан, 3-ниинь баригдаһан байна.

Барисаалһан хүнүүдтэеэ террористнуудай ниидэлгэ таһалдуулха гэжэ федеральна правительство эрид шиидэһэн байгаа. Аэродром дээрэхи ябуулга хараалагдаһан юм гэжэ ФРГ-гэй правительствын түлөөлэгшэ Алерс мэдүүлбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ажалша коллективэй хүсэн» — түрүү бэшэг. Республикын тараалан дээрэ. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Нэгэ бүлеөр» — А. Балдаевай статья. «Силос даралгада карбамид хайшан гэжэ хэрэглэхэб?» — Л. Тарасов, Ф. Собенников гэгшэдэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Манай туг — эб найрамдал ба социализм» — А. Луковец гэгшын статья. Э. Терентьевэй «Үрэһэ хүрэнгын олзо доход» гэһэн статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Зунай Олимпиин наадануудһаа. Шэнэ кинофильмнүүд тухай.

СЭНХИР КРАН

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.00 — «Олимпиин зунай XX нааданууд дээрэ» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

19.00 — «Мүшэхэн» гэһэн октябрятануудта зорюулагдаһан дамжуулга. 19.30 — «Сестричка Аленушка и братец Иванушка» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 19.40 — телепанорама. 19.55 — «Фитиль» гэһэн бүхэсоюзна сатирическэ киножурнал. 20.05 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» гэһэн телегазетэ.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.00 — «Олимпиин зунай XX нааданууд дээрэ» гэһэн дамжуулга. 23.00 — «Дэлхэйн арадуудай зохёон байгуулхы ажал» гэһэн дамжуулга. Болгариин дуунууд ба «Время» гэһэн һүүлэй һониной программа.

АНГЛИ. ДРВ-гэй городууд болон уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые американ авиациин бомбодолгые ороной нийтэ ехэтэ буруушаана. «Вьетнамда дай түргэнөөр болюулха!», «Вьетнамые — вьетнамсуудта», «Үхибүүдые бомбоор хюдалгые болюулха» гэхэ мэтэ лозунгнуудые бариһан хүнүүд үдэр бүри американ посольствын байшангай хажуугаар гарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй демонстраци.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАНОЙ

НГЕАНАЙ АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Мүнөө Вьетнамай Демократическа Республикын поли ехэ хибэс мэтээр ногоорон харагдана. Таряашад барайгарай расcада һуулгажа дүүргээ.

Нгеан провинци дотор 100 мянга тухай гектарта барайгар таригдаба. Американ авиациин зэрлиг муухайгаар бомбодоһонһоо уламжалан, горитой талмайн хэрэггүй болоһон дээрэһээ зарим участогуудынь энэ жэлдэ шэнээр хахалагдаһан байха юм.

Даамбануудай, уһа хааһан түхеэрэлгэнүүдэй гэмтээгдээд байхада, барайгар ургуулжа абаха гээшэ ехэ хүшэр хэрэг. Август һара соо бороогой ехээр ороһонһоо Нгеан провинцида 20 мянга тухай гектарай ургаса һалаһан байгаа. Таряашад ургасаяа аршалхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Кюинь Хонг кооперативай барайгар тариг-шад — ДРВ-гэй Ажалай Герой Хоанг Куок Донг болон тэрэнэй ханинарта халуун хаһа оронхой. Хэдэн жэлэй урда тээ энэ ажахы Нгеан провинцида түрүүлэн гектар бүриһөө 5 тонно барайгар хуряагаа һэн. Нёдондо хабарай ба намарай ургасын дунда зэргын хэмжээн гектар бүриһөө 8 тонно болоһон юм. Байгша ондо Кюинь Хонг гэжэ кооперативай ажалшад гектар бүриһөө 10 тонно барайгар хуряажа абахаар хараална.

Кюинь Хонгын район зэрлиг бүдүүлигээр бомбодуулһан байна. Тиимэһээ барайгарай орооһон бүхэнэй ямар үнэтэй сэнтэй байһаниинь таряашадта һайн мэдээжэ. Энэ жэлдэ 650 тонно барайгар гүрэндөө худалдахаар шиидэһэн кооперативай ажалай хубитань нилээд ехэ. Нёдондонойхитой жэшэбэл, энэнь 230 тонноор ехэ болоно.

Дайнай хүшэр үедэ Вьетнамай Демократическа Республикын поли дээрэхи барайгарай шэнэ ургаса һайнаар гарана.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГТА

СЭСЭГҮҮДЭЙ ВЫСТАВКЭ

Закаменскын эхэнэрнүүдэй соведэй эмхидхэлгэ доро соёлой байшан дотор гурбадахяа сэсэгүүдэй выставкэ үнгэргэгдэбэ. Хэрбээ энээндэ урда жэлнүүдтэ 15—20 хүнүүд хабаадалсажа байгаа һаа, мүнөө жэл 42 хүн гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые олоной анхаралда табиба. Тэдэниинь «Хүхюун наадан», «Зол жаргал», «Залуу наһан», «Бүмбэрсэг дэлхэй» гэхэ мэтэ темэдэ зорюулагдажа, тон тааруу зохидоор олон сэсэгүүдһээ бүридэһэн байха юм. Тэдэнэй дундаһаа А. И. Кучумова, Э. И. Анкудинова, Е. М. Аристаркова болон бусадай сэсэгүүд харагшадта һайшаагдаба. Эдэ нүхэдтэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

УРАН ЗОХЁОЛШОТОЙ УУЛЗАЛГА

Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Михаил Степанов аймагай түбэй — Закаменск хотын ажалшадтай уулзаба. Тэрэ «Ночь умирает с рассветом» гэһэн туужа, мүн өөрынгөө түсэбүүд тухай мэдээсээ.

Михаил Степанов мүнөө үедэ аймагта айлшалжа, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, тэрэнэй шэн зоригто ажалшадай хүдэлмэри, ажаһуудалые харуулһан «Космический камень» гэһэн туужа бэшэжэ эхилээ. Уран зохёолшын энэ хүсэл, бодолынь суглараршадта ехэ һайшаагдаа.

Эндэ үгэ хэлэһэн З. Бутина, С. Табдаев, А. Бадашкеева болон бусад суглараршадай зүгһөө М. Степановта, түс хүдэлмэридэнь амжалта хүсэбэ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ «ЛЕКТОРЭЙ ҮДЭР»

КПСС-эй райкомой, аймагай «Знание» бүлгэмэй үүсхэлээр һара бүхэнэй һүүлшын средада үнгэргэгдэдэг «Лекторэй үдэр» соносхогдожо, 74 хүн лекцинүүдые уншаба. Хэдэн олон хөөрэлдөөнүүд таряа хуряагшадай эдеэлхэ, мүн тэдэнэй халаануудай һэлгэлдэхэ үедэ эмхидхэгдээ.

«КПСС-эй XXIV съезд болон СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой» гэһэн тематикаар ээлжээтэ «Лекторэй үдэр» үнгэргэгдэбэ.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд Г. Б. Гонгоров, Ш. Ц. Пыренгармаев, Зэдын комбинадай профкомой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой А. Ф. Ваганов, БКСС-эй [...] комой таһагые даагша Н. Т. [...] баловай лекцинүүд шагнагшадта ехээр һайшаагдаба.

АЯНШАЛГА ТУХАЙ ХӨӨРӨӨ...

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай главна инженер Африкан Алексеевич Балдаев туристээр боложо Франци ошоһоноо һаяхан бусаба. Мүнөө тэрэ аяншалгатай хайгаа ехэ һонирхолтойгоор [...] тоһоной руднигай ажалшад, комбинадай хүтэлбэрилхы [...] хүдэлмэришэдтэ хөөрөө.

Африкан Алексеевич тодорхой[...]гоор замай тэмдэглэл Франци[...] бэшэдэг һэн. Тэрэнээ аймаг[...] «Ажалай туг» газетэдэ толилхо[...] аяншалагша согсолжо байнхай.

Ш. БАКШЕЕВ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ВАРШАВА

ПОПР-гэй ЦК-гай Политбюрогой заседани

ТАСС

Үзэл сурталай талаар ПОРП-гэй ба аха дүү Коммунис партинуудай хоорондын харилсаа холбоое саашадань үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ асуудалнуудые Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Политбюро хаража үзөө.

ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюро Польшын Арадай Республикын гадаадын политикын зарим асуудалнуудые хаража үзөөд, мүн арадай ажахыдахи түүхэй эд болон материалнуудые алмаха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

„СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АСАРИ ЕХЭ ТУҺА НЭМЭРИ"

ТАСС

Замбуулинай дайдые амгалан ёһоор ашаглаха талаар ООН-ой комитедэй ээлжээтэ заседани дээрэ ООН-ой Генеральна секретарь Курт Вальдхайм үгэ хэлэбэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ, тэрэниие амгалан байдалда ашаглаха талаар Советскэ Союз асари ехэ туһа нэмэри хэнэ гээд тэрэ тэмдэглээ.

Замбуулинай дайда шэнжэлхэ хэрэгтэ уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхын тула һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ юумэн хэгдээ гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглэбэ. Замбуулинай дайда шэнжэлхэ хамтын программануудые бэелүүлэн, харилсаа холбоогоо улам үргэдхэхэ тухай СССР ба США-гай хоорондо хэгдэһэн хэлсээе олониитэ халуунаар угтаа гэжэ К. К. Вальдхайм мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

«СОЦИАЛЬНА ХАРША ПОЛИТИКА ХУБИЛГАХА»

ТАСС

Национальна суглаандахи коммунистнуудай парламентска бүлэгэй түрүүлэгшэ Р. Балланже Франциин премьер-министртэ бэшэг эльгээхэдээ, юрэнхы политика тушаа ярилдаануудые парламентын намарай сессиин үедэ үнгэргэхэ эрилтэ табиба. Орон доторхи хүн зоной байдалай ба ажалай хэм хэмжээн улам муудана, юумэнэй үнэ сэн таһалгаряагүй хүндэрнэ гэжэ тэрэ бэшэг доторнь тэмдэглэгдэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, зунай амаралтануудай үеэр тамхинай, тамхинай зүйлнүүдэй, электричествын үнэ сэн, тэрэшэлэн байрын түлөө һэн хүндэрөө. Тэрэнэй урда тээхэнэ хилээмэнэй, мяханай үнэ сэн хүндэрөө һэн. Гэхэтэй хамта, хүлһөөр хүдэлмэрилэгшэдэй байдал муудажа үргэлжэлһөөр.

Ажалгүйшүүлэй тооe үсөөрүүлхэ, мүнгэнэй үнын уналгые зогсоохо, ажалшадай, пенсионернүүдэй ба бүлэнэрэй эдлэл хэрэгсэлнүүдээ худалдан абаха арга боломжыень һайжаруулха дурадхал депутадууд-коммунистнууд үни хада оруулһан юм гэжэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ

ШАНГУУДЫЕ БАРЮУЛБА

ТАСС

Үзэг бэшэггүй байлгатай тэмсэл ябуулһанайнь түлөө Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэгээрэлэй, эрдэм наукын, соёл культурын асуудалнуудаар уласхоорондын жюри шангуудые олгобо. Совет правительствын олгодог Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ шан Иранай «Гэгээрэлэй корпус» гэһэн эмхидэ барюулагдаа. Үргэн ниитые үзэг бэшэгтэ һургаха, үзэг бэшэггүйдэлгые усадхаха зорилготойгоор энэ шан 1962 ондо тогтоогдоһон юм. Иранай шахай олгодог Мохаммед Реза Пехлевиин нэрэмжэтэ шан Индиин «Грам шикшам мохим» гэжэ хүдэлөөндэ барюулагдаба. 1961 онһоо 1970 он болотор энэ хүдэлөөн 9,7 миллион хүниие һургажа гаргаһан байна.

Сентябриин 8-да — үзэг бэшэггүйдэлгые усадхаха тэмсэлэй уласхоорондын үдэр — ЮНЕСКО-гой Генеральна директор Р. Майо эдэ шангуудые лауреадуудта барюулха юм. Наһатай болоһон зониие үзэг бэшэгтэ һургаха асуудалнуудые үргэнөөр эрхилһэн зарим оронуудай долоон эмхиин һайн ажал ябуулгые Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаа юм.

ДЕЛИ

ТАСС

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ПОЛИТИКА

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохые түйлахын тула Инди хүсэдэг юм. Тиимэһээ империалис дулдыданги байлгада эсэргүүгээр тэмсэдэг арадуудые халуунаар дэмжэнэ гэжэ мэдээсэлэй ба радио-дамжуулгын гүрэнэй министр И. К. Гуджрал, эб найрамдалай ба һаналаа нэгэдэлгын түлөө Делидэ болоһон конференцидэ хабаадагшадай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Конференци тогтоол баталан абаа. Урда Азидахи эб найрамдал бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл болохо эб найрамдал, хани барисаа, харилсаа холбоо тогтоохо тухай инди-совет договорой баталагдаһые тэрээн дотороо халуунаар амаршална. Бэеэ дааһан байдалтай болохын тула эрэлхэгээр тэмсэжэ байһан вьетнам арадтай һанал нэгэтэй байһан тухай мэдүүлгэ эндэ хэгдээ. Вьетнамай газар дээрэһээ американ бүхы сэрэгүүдые дары гаргаха эрилтэ конференцидэ хабаадагшад табиһан байна.

ДЖОРДЖТАУН

Марксизм-ленинизмдэ түшэглэнэ

ТАСС

«Марксизм-ленинизмын сурталда үндэһэлдэг партиин ажал ябуулгые Гайанын Арадай түрүү партиин (НППГ) эндэ боложо байһан XVII съезд һайшааба. Марксизм-ленинизмын сурталда үндэһэлһэн социализм гайан ажалшадые үгытэй ядуу, үлэсхэлэн хооһон байдалһаа гаргажа шадаха байна» гэжэ съездын баталан абаһан тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Империализм ба колониализмда эсэргүү тэмсэл хэдэг арадуудые НППГ-гэй съезд эрид дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүгээр вьетнам арадай хэдэг тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа делегадууд мэдүүлээд, ДРВ-гэй нютагуудые бомбодолгоёо болюулха, Индохитадһаа американ сэрэгүүдые бүрин гаргаха эрилтэ табиба.

САНТЬЯГО

Чилиин президент үгэ хэлэбэ

ТАСС

Президентые һунгалтада арадай нэгэдэлэй бүлэглэлэй илаһаар хоёр жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг эндэ болобо. Чилиин президент Сальвадор Альенде дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Чилидэ арадай правительствын засаг түрэ барижа эхилһэнһээ хойшо түйлагдаһан социально-экономическа ехэ амжалтанууд тэхэришэгүй юм гээд тэрэ мэдүүлээ. Энээн тухай тад ондоогоор бодомжолжо, ороной конституциин байгуулалта эбдэхые һэдэгшэд ехэ алдуу эндүү хэнэ гээшэ.

Правительстваа Чилиин арад зоной дэмжэжэ байһыень сентябриин дүрбэндэ бүхы орон дотор болоһон ажалшадай манифестацинууд батаар гэршэлбэ гэжэ С. Альенде тэмдэглээ. Тиихэдэ эдэ манифестацинууд хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта шанга сохилто болоһон байна.

ВАШИНГТОН

США-гай конгресс хүдэлмэреэ һэргээбэ

ТАСС

Республиканска партиин съездын Майами-Бичтэ үнгэргэгдэһэнһөө шалтагаалан, хоёр неделиһээ үлүү саг соо забһар хээд, американ конгресс хүдэлмэреэ һэргээбэ.

Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлахын тула зарим хэмжээнүүдые абаха тухай СССР ба США-гай хоорондын саг зуурын хэлсээе сенадта зүбшэн хэлсэлгэ конгресс дээрэ харагдаха. Конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын 329 гэшүүн энэ хэлсээе һайшаажа, 7 гэшүүн буруушааба.

Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээнүүдые зүбшэлгэ партиин хоёр съездын хоорондохи үе соо конгрессэй хүдэлмэриин шухала зүйлнүүдэй нэгэн болоно. Американ конгрессменүүдэй олонхид эдэ хэлсээнүүдые дэмжэн һайшаагаа. Совет-американ хэлсээнүүд «уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ нилээд ехэ туһа нэмэри болоно» гэжэ гадаадын хэрэгүүдээр сенадай комиссиин түрүүлэгшэ У. Фулбрайт, бусад конгрессменүүд тэмдэглэһэн байна.

Ракетэһээ хамгаалалта хэхэ түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай СССР ба США-гай хоорондын договорые США-гай сенат баталаа.

НЬЮ-ЙОРК

Урда Вьетнам: патриодууд добтолно

ТАСС

Түбэй хада гүбээлиг газ[...] эшээлһэн сайгон сэрэгү[...] эсэргүү ябуулгануудаа [...] Вьетнамай патриодууд [...] эдэбхижүүлжэ байна. АП а[...]ствын корреспондентын [...]гонһоо дамжуулһанай ёһ[...] энэ райондохи эгээн ехэ [...]нууд — Плейку, Контум [...] шанга байлдаанууд бол[...] Контумһаа хойгуур 14[...] харгы шадар байдаг сэр[...] Нгочанг баазые, Плейку [...]дархи Баукан баазые сү[...]лэлгын хүсэнүүд артиллер[...] һамна буудаһан байха юм. [...]бэй хада гүбээлиг газарта бо[...]һон байлдаануудта сайгон [...]рэгүүд ехэ гээлтэ хорол[...]ороно гэжэ американ телегр[...]на агентствэнүүдэй Урда В[...]намһаа эльгээһэн телеграм[...]нууд дотор хэлэгдэнэ. Һүү[...] үедэ американ авиаци ш[...] байлдаануудай боложо бай[...] эндэхи нютагуудые зэрлиг [...] дүүлигээр бомбодобо.

Кюэшон голдо байлдаа[...] боложо үргэлжэлһөөр. Да[...]гын урда захаар таарамж[...] газарнуудые эзэмдэһэн патр[...]дуудые түрижэ гаргахын т[...] сайгон сэрэгүүдэй хэһэн [...] толгонуудта сүлөөлэлгын х[...]нүүд шанга харюу сохилто [...]нэ. Куангчи хото шадар б[...]һон байлдаанууд хэдэн үд[...] турша соо замханагүй.

Сайгонһоо хойгуур 40 ки[...]метртэ байдаг Бенкат хот[...] шэбээлһэн дахуулнуудай [...]миин артиллериин бэхилэл[...] сүлөөлэлгын хүсэнүүд доб[...]һон байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Стра[...]ческэ шухала үүргэтэй 13[...]хи харгы шадар хороһон сай[...] сэрэгүүдтэ Урда Вьетна[...] Арадай сүлөөлэлгын зэбс[...] хүсэнүүд шанга сохилто х[...] ехэ гээлтэ хоролтодо оруу[...]

АПО агентствын дамжуу[...]най ёһоор, августын тэн[...] сентябриин 3 болотор 13-[...] харгы шадар болоһон байл[...]нуудай үедэ дайсанай 600 [...]хай солдат хүлһөө буулгаг[...] шархатаа, плендэ абтаа. Авг[...]һарада Түбэй хада гүбээли[...]зарта болоһон байлдаану[...] Арадай сүлөөлэлгын зэбс[...] хүсэнүүд дайсанай 1.400 с[...]дат, офицерые хүлһөөнь б[...]гаһан, сэрэгэй 134 машин[...]рэгэй 17 склад тэһэлһэн ба[...] юм.

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ аме[...]кан авиаци Вьетнамай Де[...]кратическа Республикын н[...]гуудта хэдэн добтолго хэб[...]

Сентябриин 3-да «В-52» [...] хэлэй бомбардировщигууд [...] ангбинь провинциие 4 [...] бомбодоо. Олон зон алуул[...] провинциин госпиталь, бай[...] олон гэрнүүд һандаргагд[...] байна.

Сентябриин 4-дэ США[...] самолёдууд Ханойһоо бар[...] хойгуур байдаг Виньфу про[...]циин Хахоа, Йенлак уезд[...] тэ 100 гаран бомбо хаяһан [...]кетээр буудаһан байгаа.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ВЕНЭ. (ТАСС). Һуралсалай жэлэй эхилһэн дары Австриин һургуули хүшэр хүндэ байдалда ороо. Һургуулиин байшангуудһаа гадна, багшанар дуталдана. Мүнөө орон доторнь бүхы дээрээ 15 мянга гаран багша дуталдажа байна.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ехэ гэмтэн — Аугусто Джозеф Рикард гэгшэ американ полициинхидэй гарта оробо. Наркотигуудые худалдадаг ехэ наймаашадай нэгэн байһаараа Рикард мэдээжэ болонхой.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Франциин сүүд Рикардые саазалха шиидхэбэри гаргаһан юм. Юундэб гэхэдэ, дайнай үедэ тэрэ гестапын агент байһан. Эдэ бүхы жэлнүүдтэ Рикард Латиин Америкэдэ хоргодожо байгаа.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). «Американ хүдэлмэришэн — аюулай богоһо дээрэ» гэһэн гаршагтай профсоюзна [...]жэ журналистын статьяд [...]шингтон пост» толилһон [...] Олзо ехээр олохын тула [...]рика, заводуудай эзэд аюул[...] сахиха юрын дүримүүдые [...]римталнагүй гэжэ ста[...] автор (американ предпр[...]нуудта аюулгүйе сахиха [...]гэй ямар хэмжээндэ ба[...] удаан саг соо шэнжэлһэн [...]шэнэ.

Үйлэдбэри дээрэ аюул[...] сахяагүйһөөнь шалтага[...] Америкын Холбоото Шта[...]та жэл бүри 100 мянган [...] үхэнэ гэжэ ажалай мин[...]ствын ба элүүрые хамгаал[...] гэгээрэлэй, социальна ха[...]гын министерствын конгре[...] хүргэһэн хамтын элидхэл[...]тор хэлэгдэнэ.

Редакторай орл[...]

С. С. ЦЫРЕНДОРЖИ[...]

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактор[...] 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—6[...] отделы партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства—64[...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности[...] строительства — 61-35, советского строительства и быта—6[...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81[...] формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, маши[...] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1972 оной сентябриин 8. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-00450. Заказ № 1[...]